

KANTAR

Luomutuotannon kehitysnäkymät 2030

Maa- ja metsätalousministeriö

Saarnivaara Pasi, Pirttijärvi Reijo, Kallinen Anne

Kantar TNS Agri

5/2022

Sisältö

1	Yhteenveto	3
2	Tutkimuksen toteutus	5
3	Luomutuotannon kehitys	9
4	Luomutuotanto-ennusteet	13
5	Kannattavuusnäkymät ja yrittäjäominaisuudet	22
6	Luomutilojen kehittäminen ja kehittämisen esteet	32
7	Luomutuotannon jatkaminen ja luomukiinnostus	40
8	Miksi luomua?	50
9	Miksi ei luomua?	56

KANTAR

1

Yhteenveto

Luomutuotannon kehitysnäkymät

Luomukasvituotanto

- Luomutilat ovat edelleen keskimääräistä suurempia. Luomutilojen keskimääräinen peltoala kasvaa edelleen 67 hehtaarista per tila 93 hehtaariin vuoteen 2030 mennessä.
- Luomutuotannon kasvu jatkuu. Kaikista tavanomaisista tiloista 11 % voisi olla kiinnostunut siirtymään luomutuotantoon.
  - Kiinnostus on ennallaan parin vuoden takaisesta.
- Ennusteen mukaan luomutilojen (kasvinviljelyn osalta) määrä alenee hieman yleisen tilamäärän alenemisen seurauksena. Nykyisestä 4900 tilasta tilamäärä vähenee parilla sadalla vuoteen 2030 mennessä.
- Luomualan osuus koko maan peltoalasta nousee ennusteen mukaan vuoteen 2024 mennessä 15 prosenttiin ja vuonna 2030 noin 19 %:iin.

Luomukotieläintuotanto

- Luomukotieläintuotannosta eniten kiinnostavat emolehmä- ja lammastuotanto.
- Luomukotieläintuotannossa on edelleen pääosin kasvupotentiaalia lähivuosina. Vuoteen 2030 mennessä viljelijöiden epävarmuus johtaa kuitenkin siihen, että myös luomutuotanto lähtee laskuun, mikäli tilanne ei kohene. Ainoastaan luomumaidontuotanto tulee ennusteen mukaan kasvamaan vuoteen 2030 asti.
- Tuotannosta luopujia on vähemmän kuin tavanomaisessa tuotannossa ja luomussa pysytään yleensä niin kauan kuin tuotanto jatkuu. Poistuma tulee korvattua ennen kaikkea luomussa jatkavien tilojen laajennuksilla, sekä uusien suurempien luomutilojen myötä.

Kannattavuus ja luomumielikuva

- Luomutilojen kannattavuusnäkymät ovat edelleen tavanomaista viljelyä paremmat, varsinkin odotukset tulevaisuuden kannattavuudelle.
- Luomussa vetoaa ennen kaikkea kannattavuus, tuet ja ekologisuus.
- Rikkakasviongelmien on luomuun siirtymisen suurin este kasvitiloilla ja byrokratia kotieläintiloilla.
- Kotieläintiloilla, joilla pellot ovat jo luomussa, eläinten siirtämistä luomuun vaikeuttaa etenkin byrokratia, investointitarve ja luomurehun saatavuus/hinta.
- Varsinkin lammastiloilla byrokratia ja säädökset esteenä, sikatiloilla esteitä yleisesti muita tuotantosuuntia enemmän.

KANTAR

2

Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen toteutus

Kohderyhmä ja vastaajamäärä (n=)

- Luomutuotannon kehitysnäkymät 2030 on laaja kaikkia maataloja koskevaan kyselytutkimus (n=4 718).
- Näyte edustaa kaikkia Suomen maataloja, myös ruotsinkielisiä tiloja ja Ahvenanmaata.
- Raportissa tuloksia tarkastellaan tuotantosuunnittain, kaikkien maatalojen osalta sekä kaikkien jatkavien maatalojen osalta.

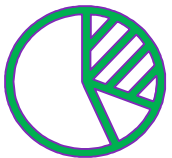
Näytelähde: MMM/Ruokavirasto maaseutuelinkeinorekisteri

Tiedonkeräys

- Sähköinen kysely joka lähetettiin viljelijöille sähköpostilla. Vastaajat vastasivat internetin kautta omalla tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella.
- Lisäksi eräitä kohderyhmiä aktivoitiin vastaamaan puhelinsoitoilla.
- Vastanneiden kesken arvottiin palkintoja.
- Lomakkeen toteutuksessa ja suunnittelussa huomioitiin, että kysely on myös mobiiliyhteensopiva (älypuhelin/tabletti).
- Kenttäaika: helmi-maaliskuu 2022.

Aineiston käsittely

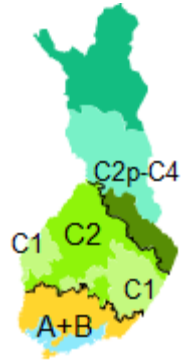
- Koko tutkimusaineisto painotettu vastaamaan kaikkia maataloja 3-ulotteisella painotusmatriisilla: ELY-keskus, tilamäärä tuotantosuunnittain ja peltoala vuoden 2021 tukihaun mukaisilla tiedoilla (MMM/Ruokavirasto).
- Aineisto oikaistiin myös ELY-keskuksittain luomutilojen lukumäärän mukaan.
- Kotieläintalouden tuotantosuunnat painotetaan eläinmäärien ja alueiden mukaan.

Tiedonkeräys ja -käsittely toteutettiin ISO 20252:2019 -standardia noudattaen

TUTKIMUSNÄYTE / LUOMUTILAT

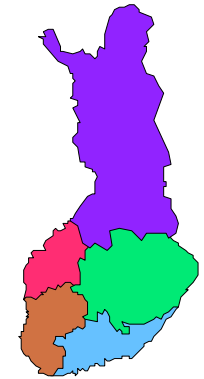
- luomutilojen vastausprosentti 19%

- tutkimusaineisto painotettiin edustamaan kaikkia luomutiloja ELY - keskuksittain

	Näyte kpl	
Tiloja, kpl	850	
<u>Tukialueittain:</u>	<u>kpl</u>	<u>%-näytteestä</u>
• A + B –alueet	337	40
• C1 –alue	204	24
• C2 –alue	262	31
• C2p-C4-alueet	47	6
<u>Tilakoko, ha/tila:</u>		
• 0-19.99	182	21
• 20-49.99	248	29
• 50-99.99	210	25
• 100-	210	25

Raportissa käytetty
suuralue

Tutkimusnäyte / Luomutilat

LUOMUTILAT TUOTANTOSUUNNITTAIN		
	Tiloja, kpl	<u>%-näytteestä</u>
<u>Päätuotantosuunnittain:</u>		
• Lypsykarja	68	8
• Muu nauta	183	22
• Sika	2	0
• Muu kotieläin	61	7
• Vilja	292	34
• Muu kasvi	176	21
• Muu	68	8
YHTEENSÄ	850	100

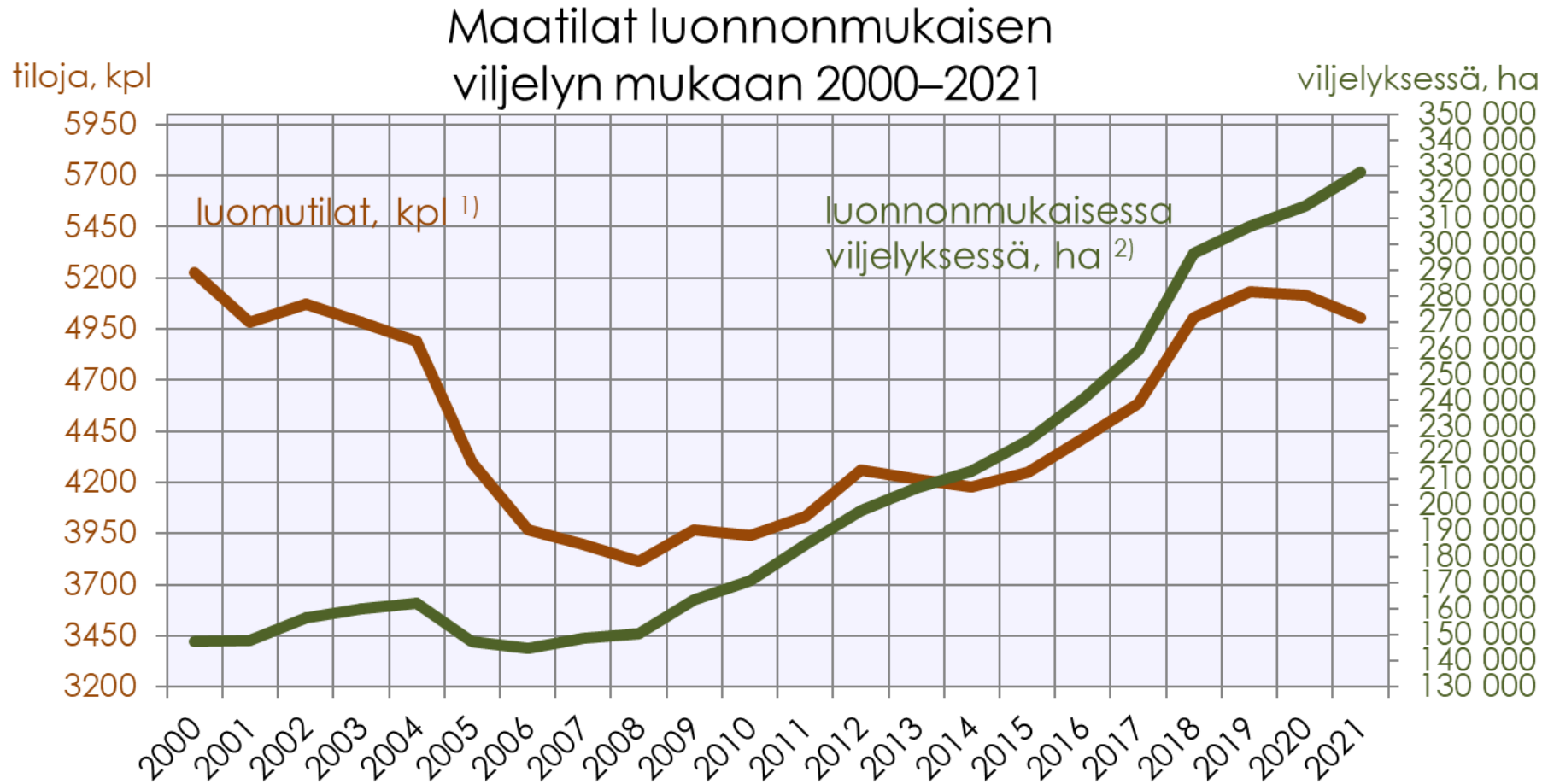
KANTAR

3

Luomutuotannon kehitys

Viljelystä peltoalasta 14,4 % on luonnonmukaisessa viljelyssä

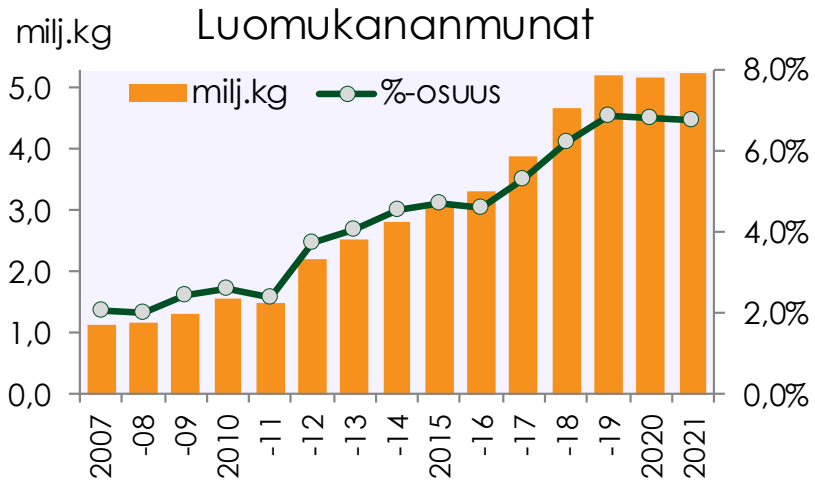
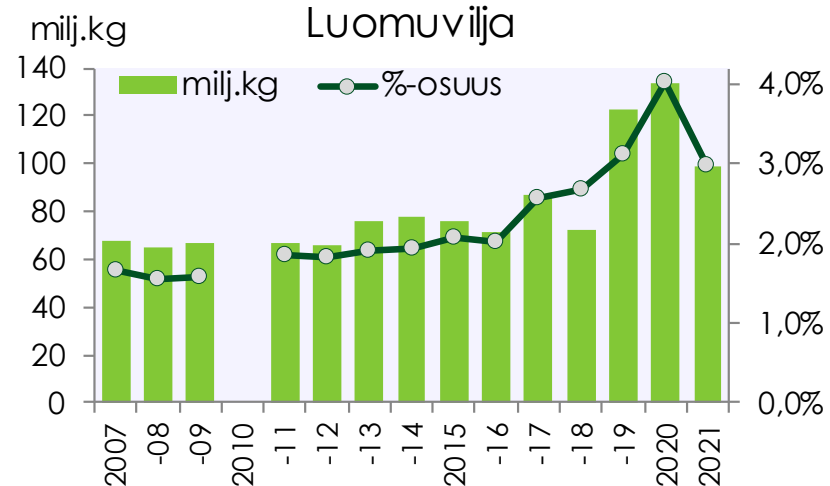
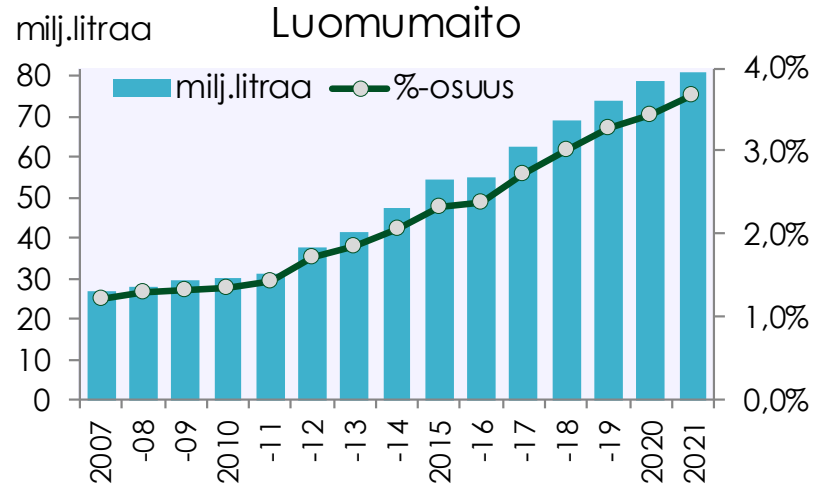

1) Tila kuuluu luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmän piiriin

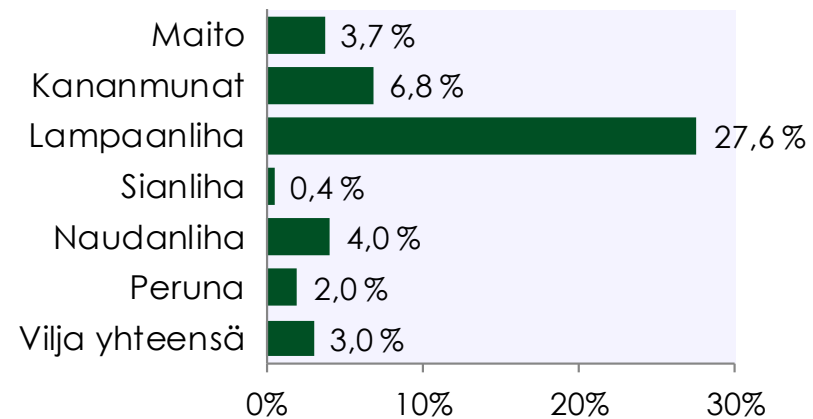
2) Luomuhyväksytty ala ja luomutuotantoon siirtymässä oleva ala

Lähde: Evira

Luomutuotteiden tuotanto ja %-osuus kokonaistuotantomäärästä

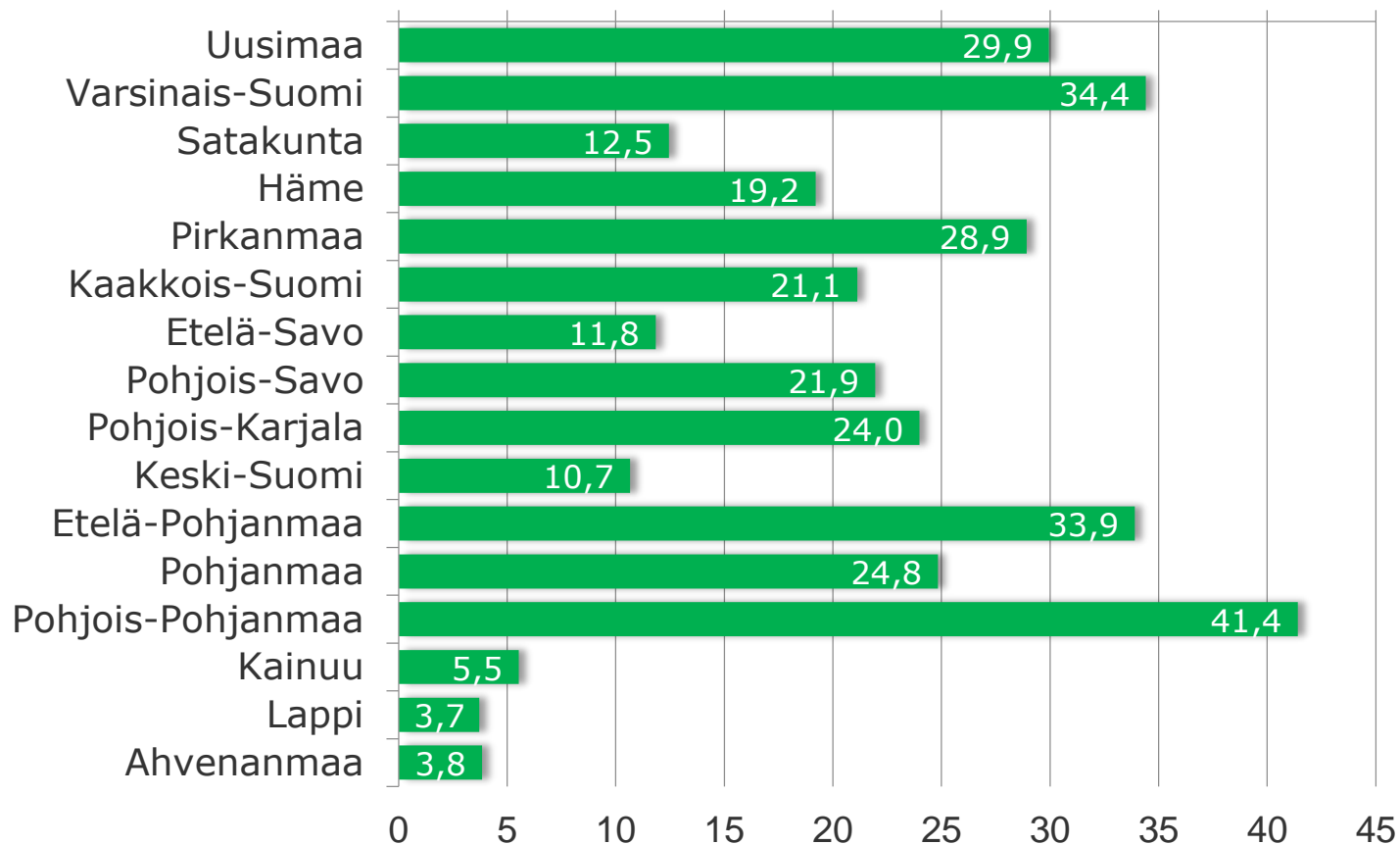

Luomutuotannon %-OSUUS kokonaistuotannosta 2021

Luomualat 2021, ELY-keskuksittain

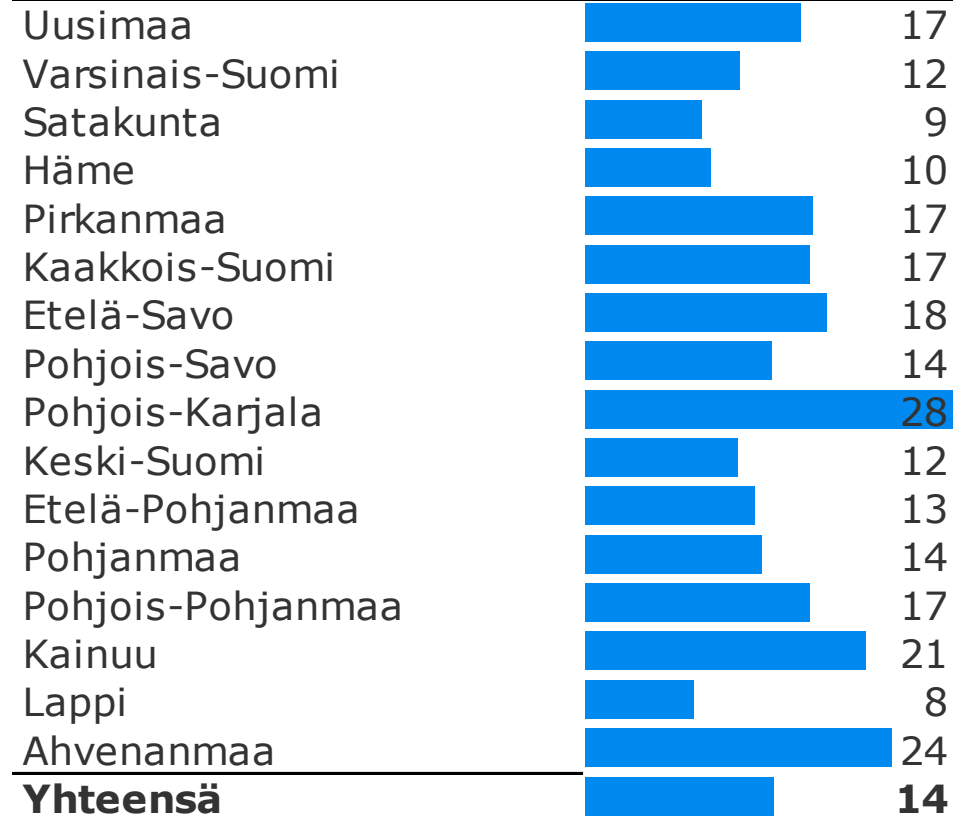
Luomuala ELY-keskuksittain 2021, 1000 ha

Lähde: Ruokavirasto

ELY-keskus

Luomualan osuus,
2021

KANTAR

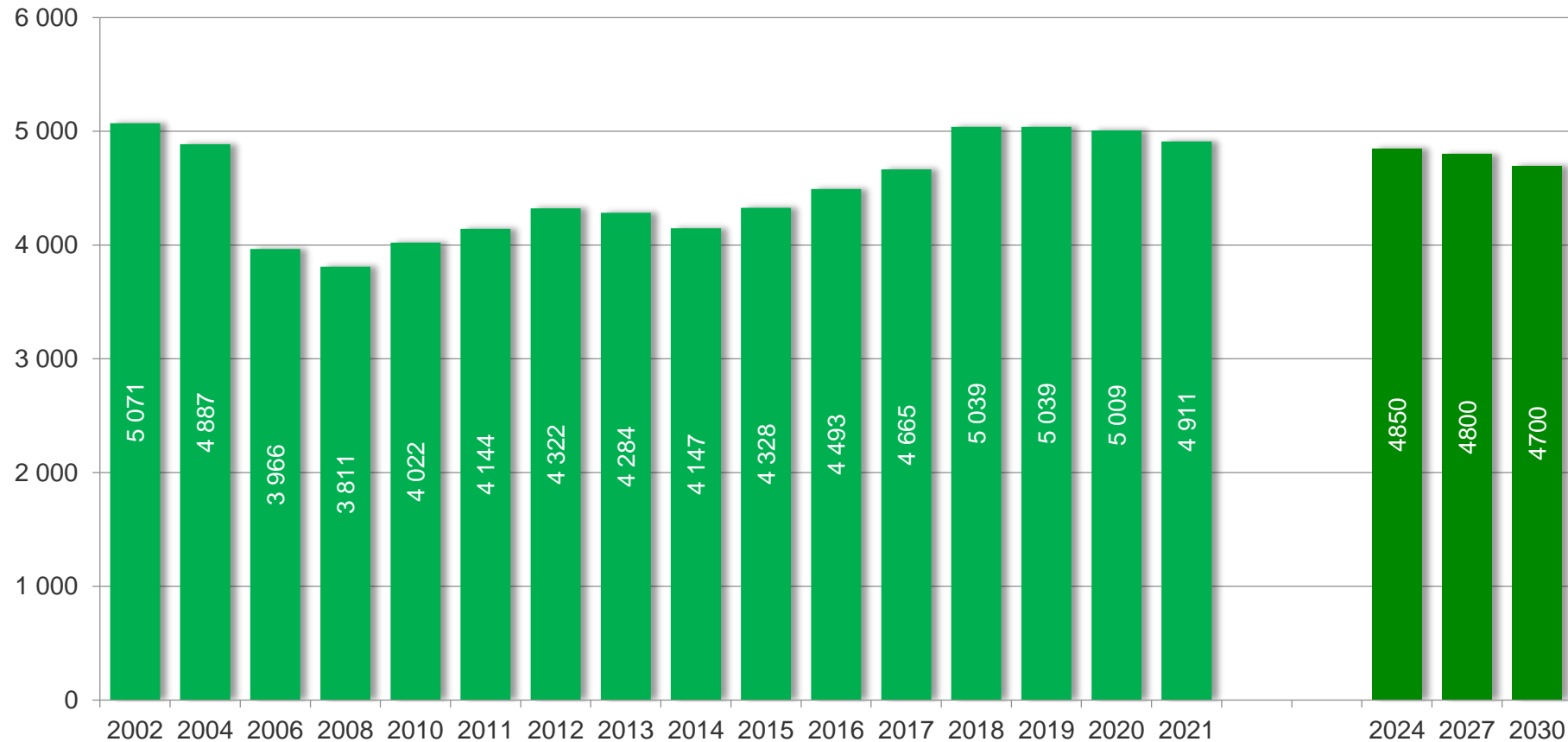
4

Luomutuotanto- ennusteet

Ennusteen mukaan luomutilojen (kasvinviljelyn osalta) määrä alenee hieman yleisen tilamäärän alenemisen seurauksena

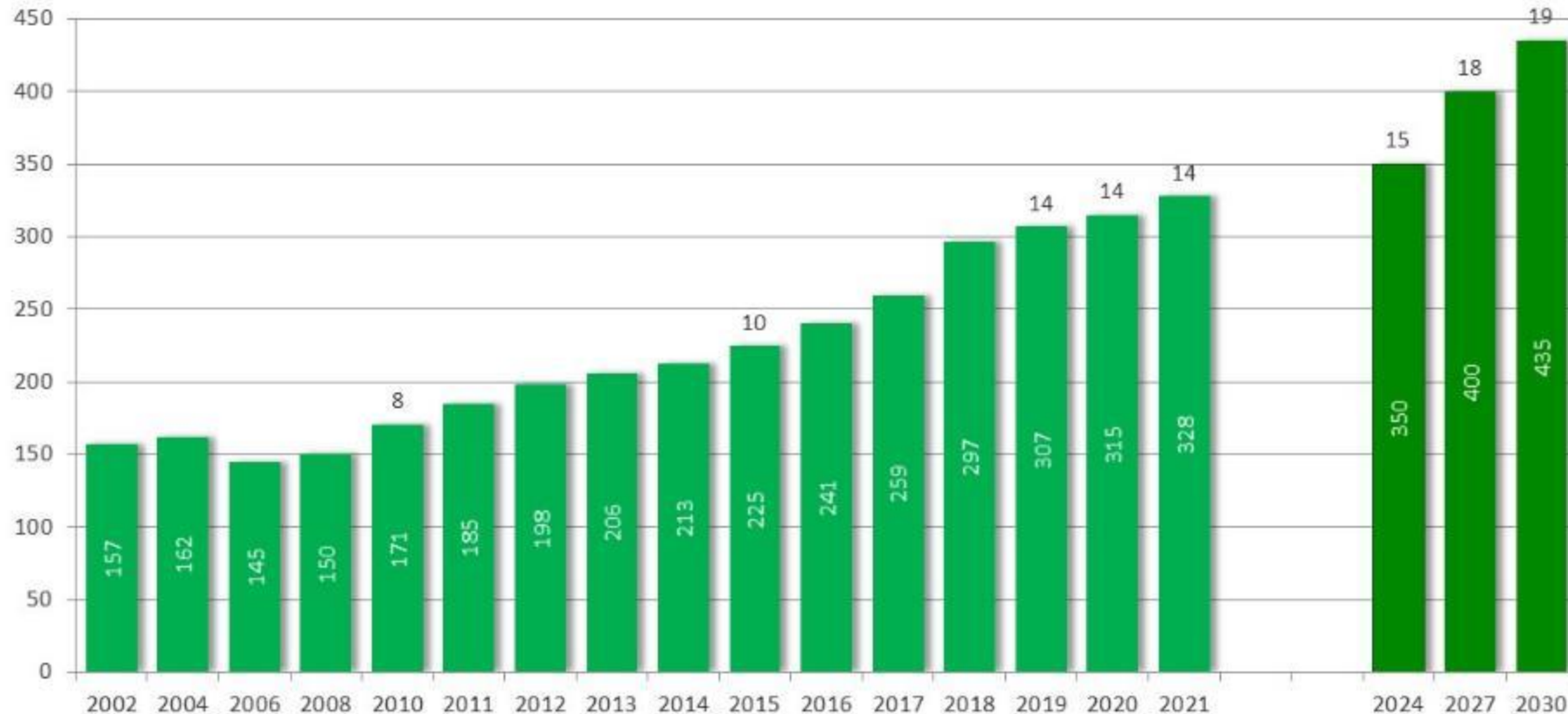
Luomutilojen määrä, kpl

Lähde: v. 2002-2021, Ruokavirasto

Luomualan osuus koko maan peltoalasta nousee ennusteen mukaan vuoteen 2024 mennessä 15 prosenttiin ja vuonna 2030 noin 19 %:iin

Luomuviljelty peltoala, 1000 ha

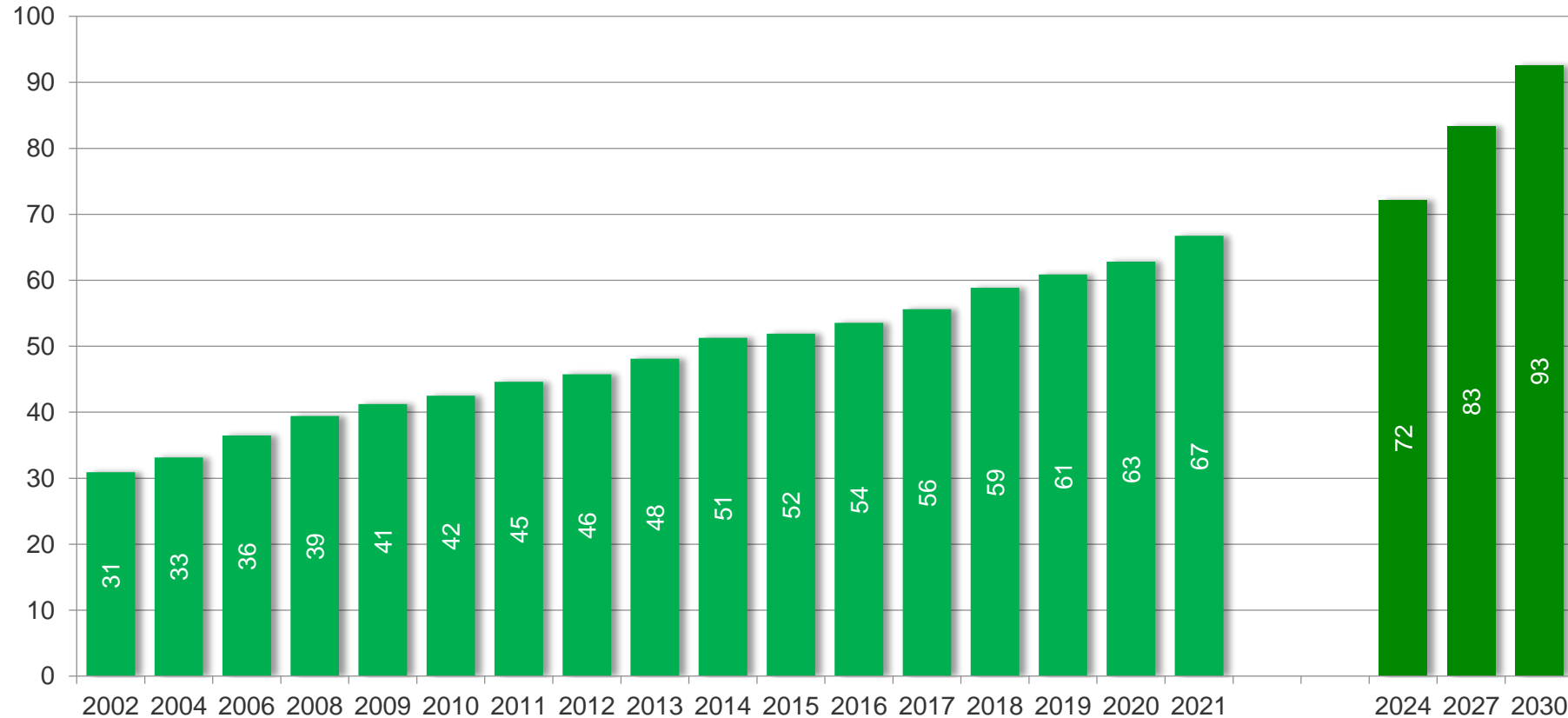

Osuus peltoalasta pylvään päässä, %

Lähde: v. 2002-2021, Ruokavirasto

Luomutilojen keskimääräinen peltoala jatkaa kasvua

Luomuviljelty peltoala, ha/tila

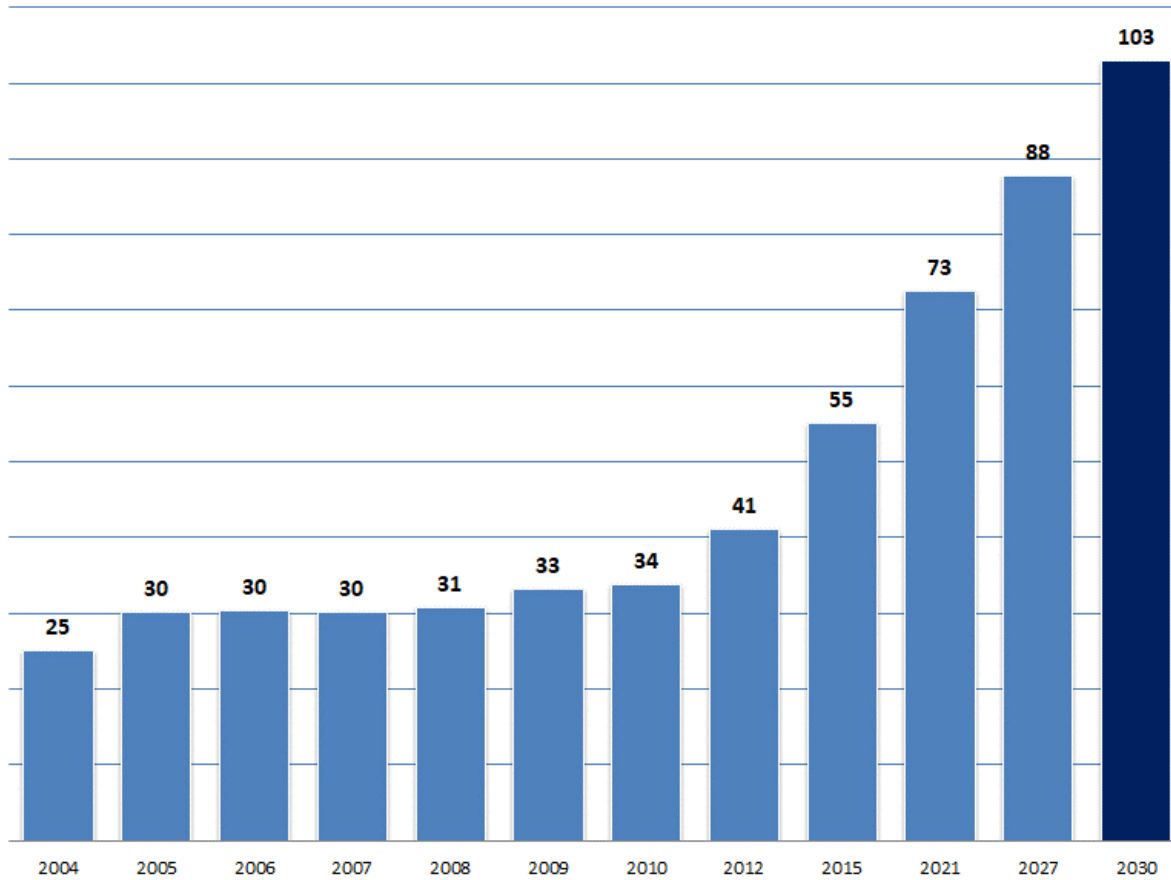

Lähde: v. 2002-2021, Ruokavirasto

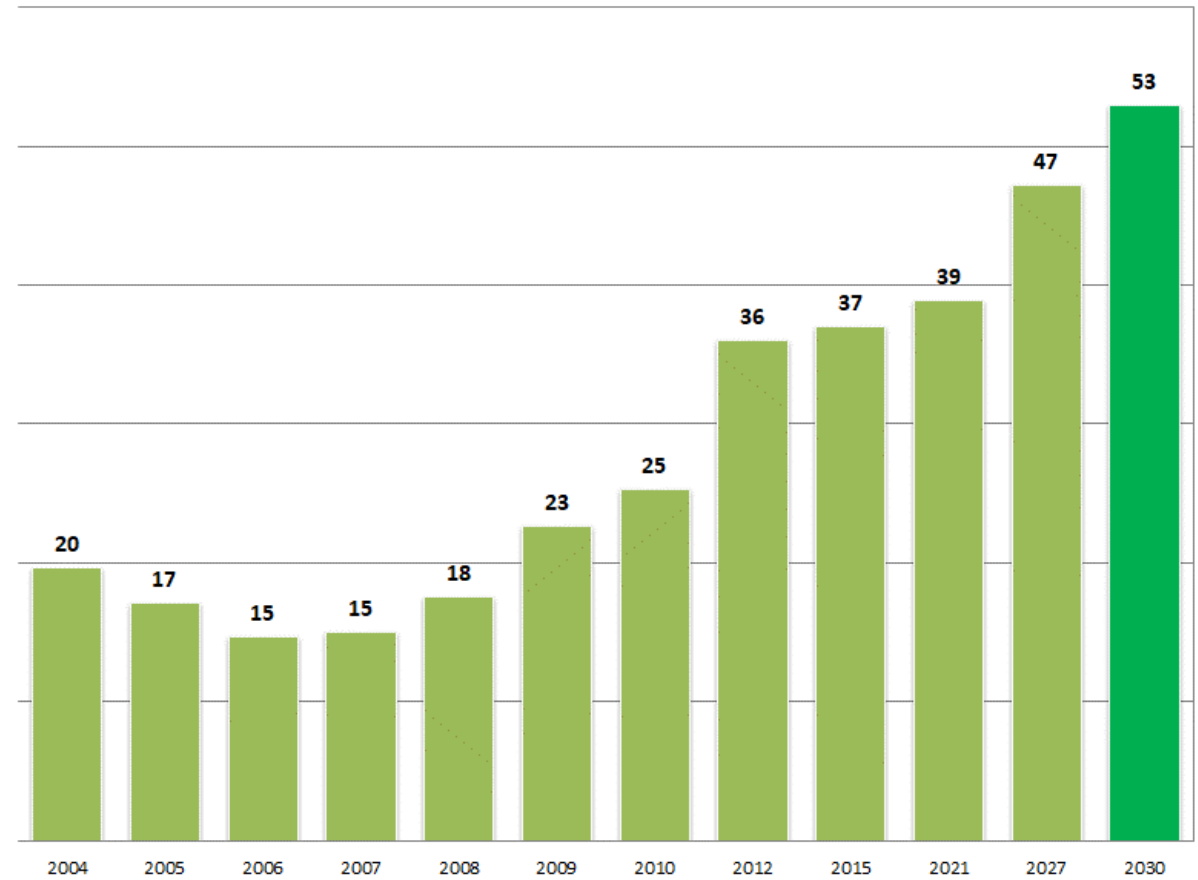

Luomutilat vähenevät, mutta yksikkökoko kasvaa

Luomu lypsylehmiä / tila (kpl)

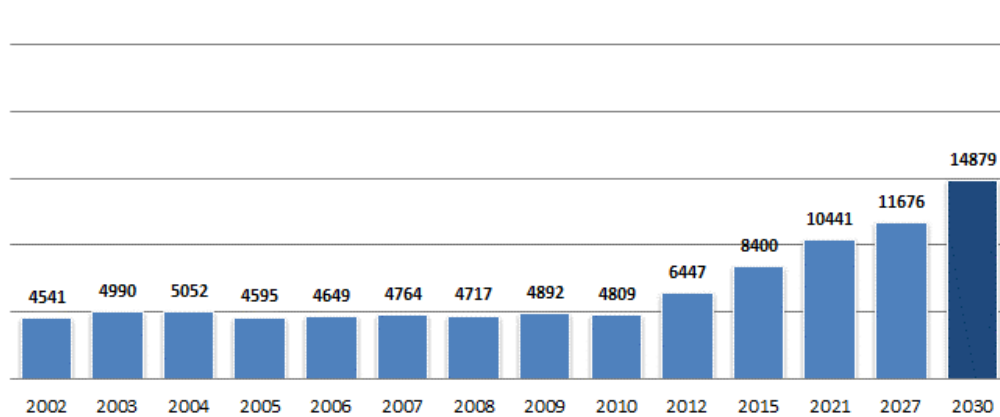

Luomu emolehmiä / tila (kpl)

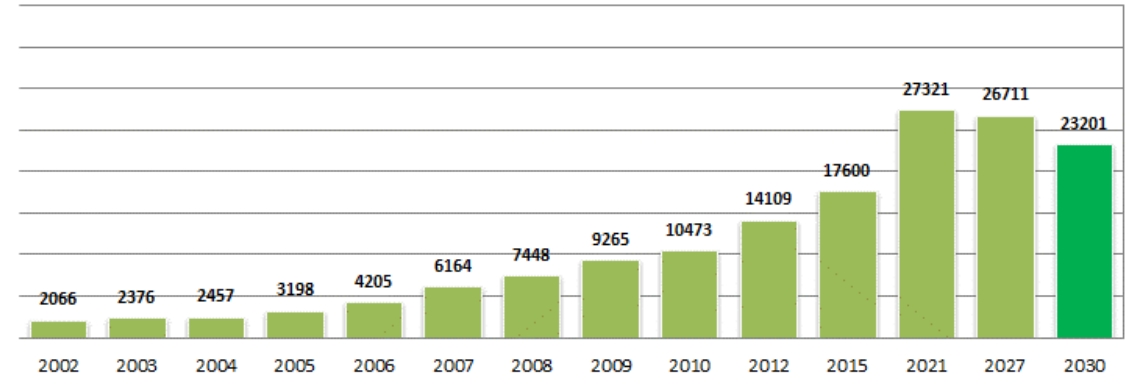

Luomumaidontuotannossa kasvupotentiaalia, luomuemolehmissä laskua

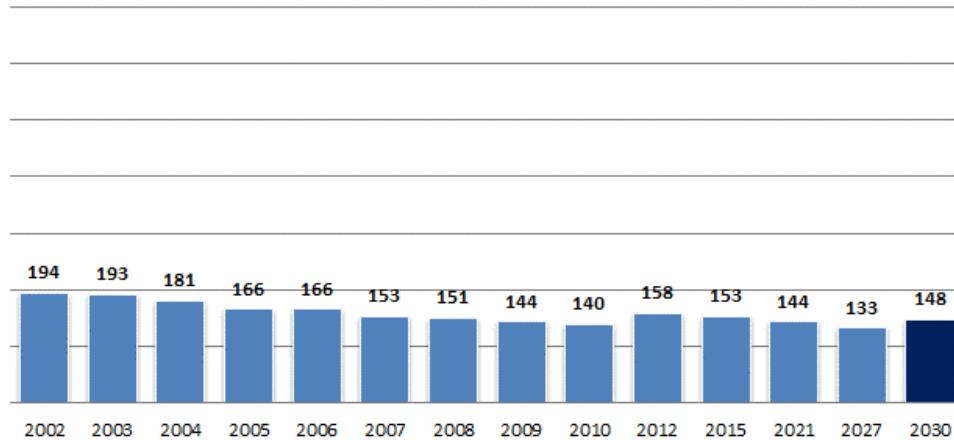
Lypsylehmiä

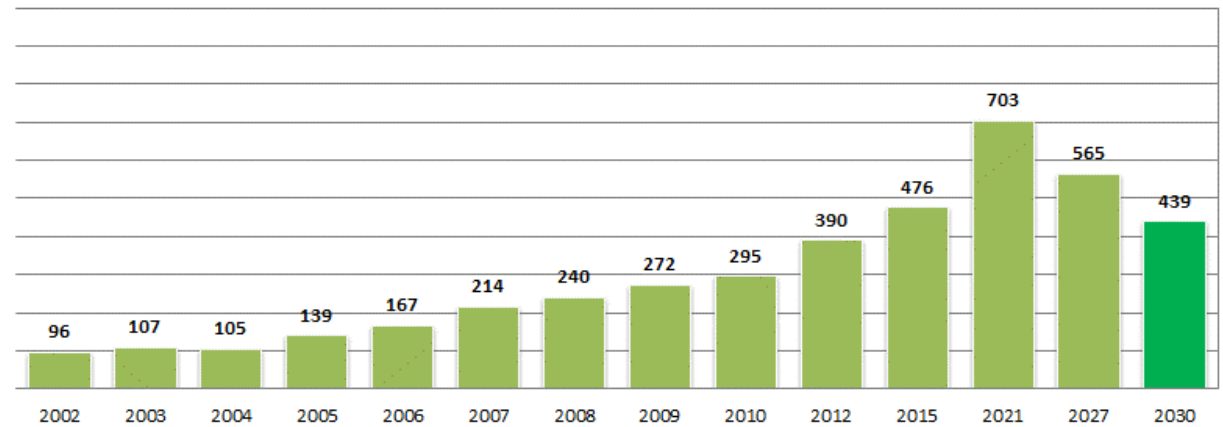
Emolehmiä

Lypsykarkitiloja

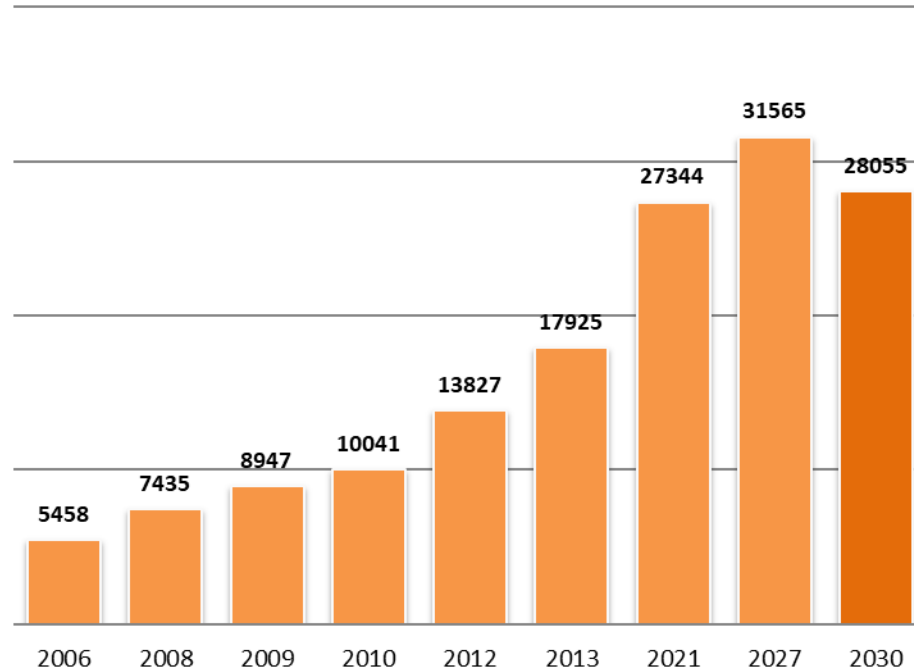

Emolehmittiloja

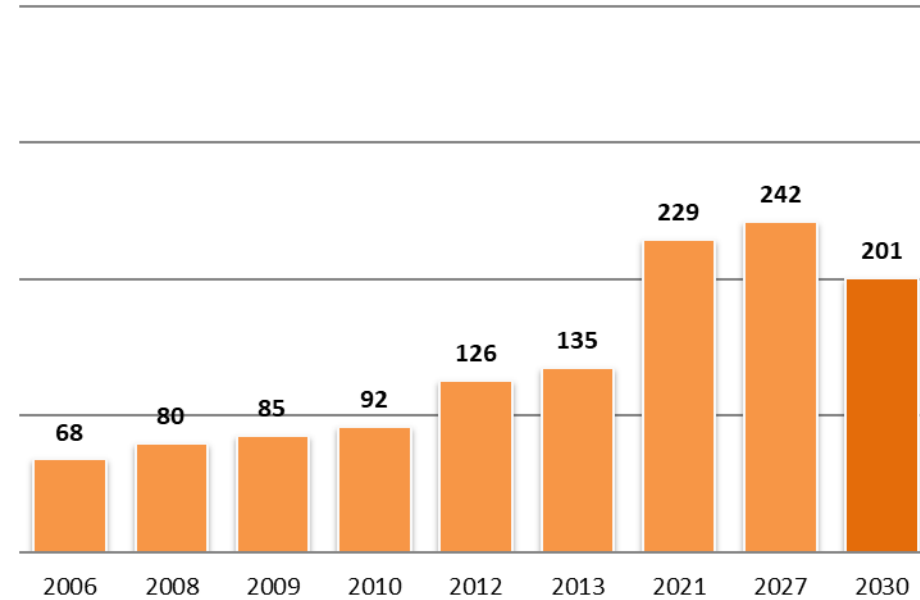

Luomulampaiden määrä kasvussa, mutta mahdollisesti laskee taas vuoden 2027 jälkeen

Luomu uuhia, kpl

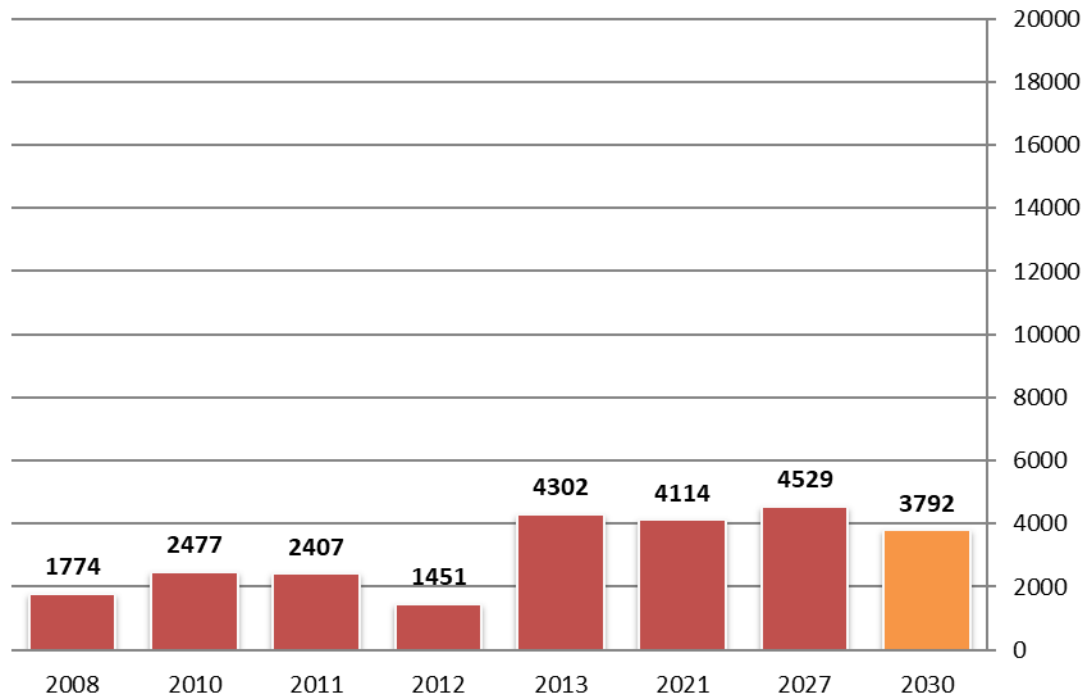

Luomu uuhitiloja (yli 10 uuhia), kpl

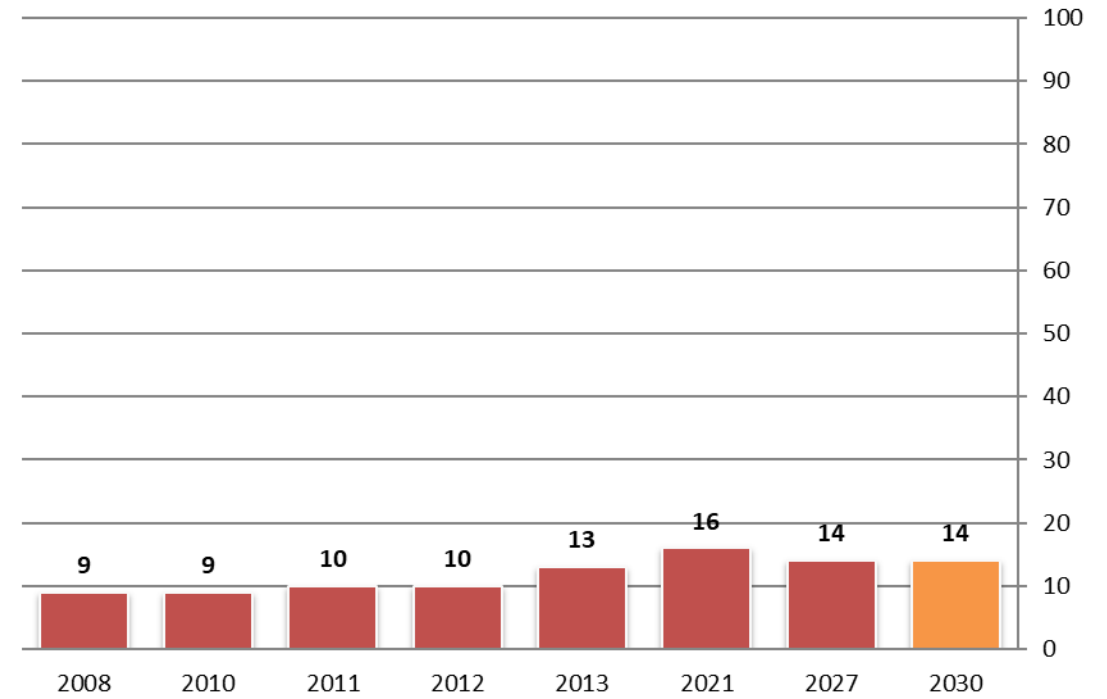

Luomusikojen määrä pienessä kasvussa, mutta notkahtaa 2030 mennessä

Luomulihasikoja, kpl

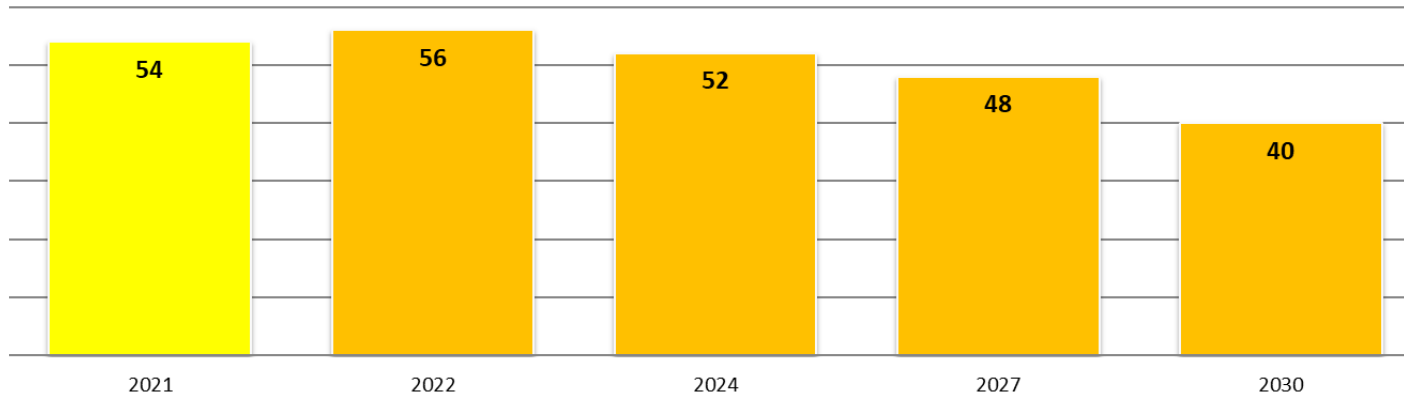

Luomu lihasikatiiloja, kpl

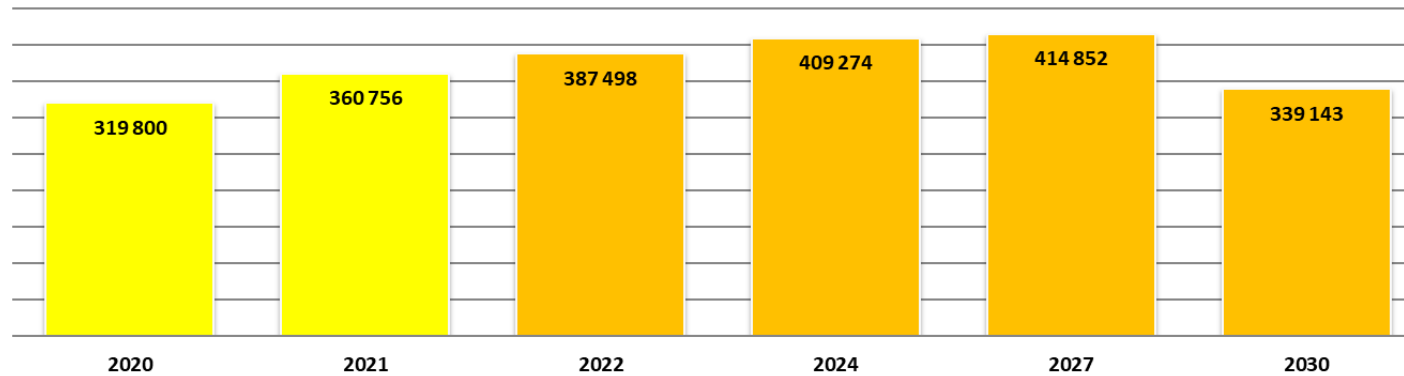

Luomukanojen määrä myös kasvussa edelleen. Pudotusta vuoteen 2030 mennessä nykykannattavuudella, sillä moni luomutila suunnittelee lopettavansa

Luomu kananmunatilat, kpl

Luomu munivat kanat, kpl

KANTAR

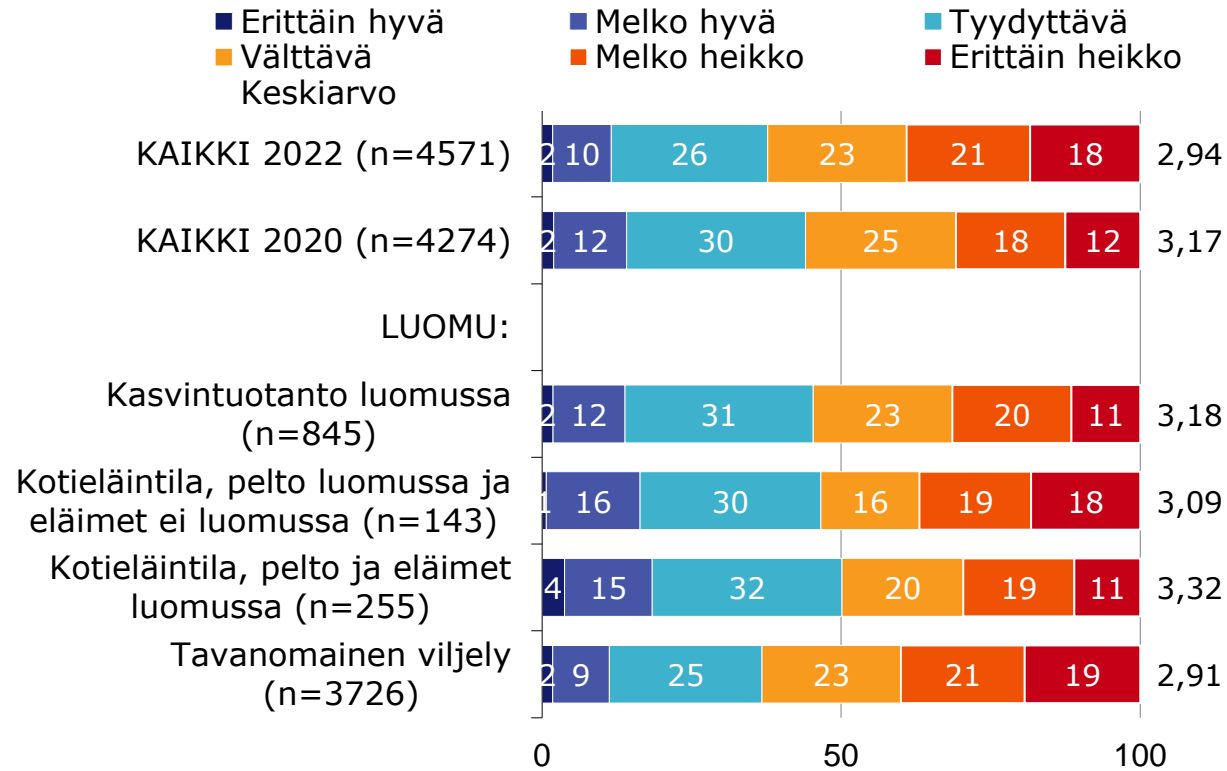
5

Kannattavuusnäkymät ja Yrittäjäominaisuudet

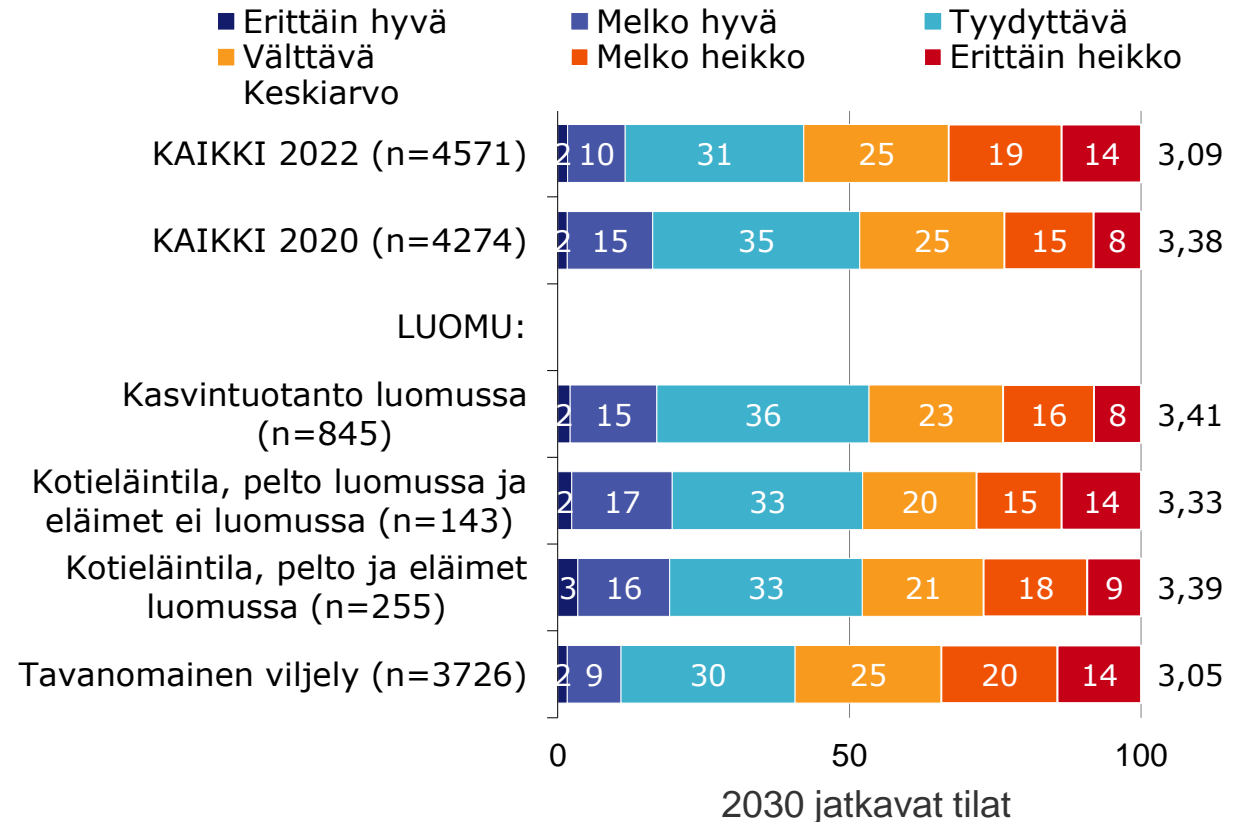

Luomutilojen kannattavuusnäkymät tavanomaisesti viljeltyjä paremmat varsinkin odotukset tulevaisuuden kannattavuudelle

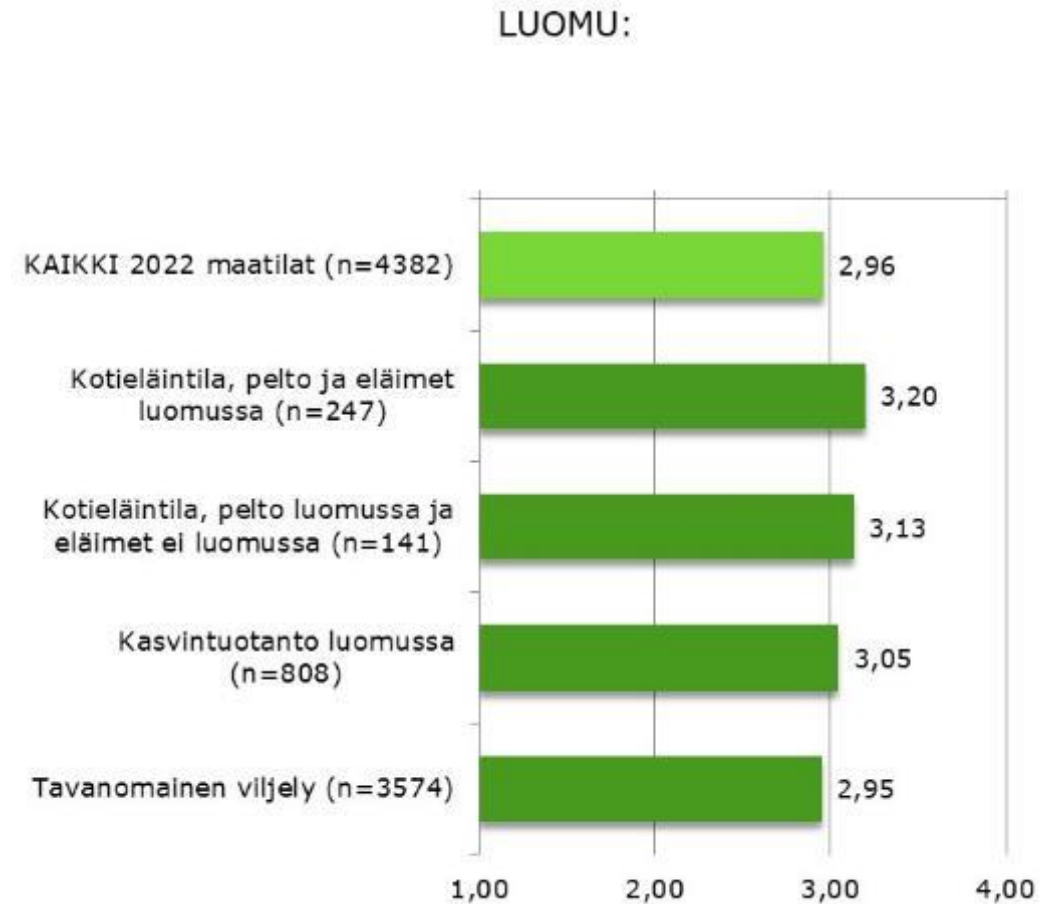
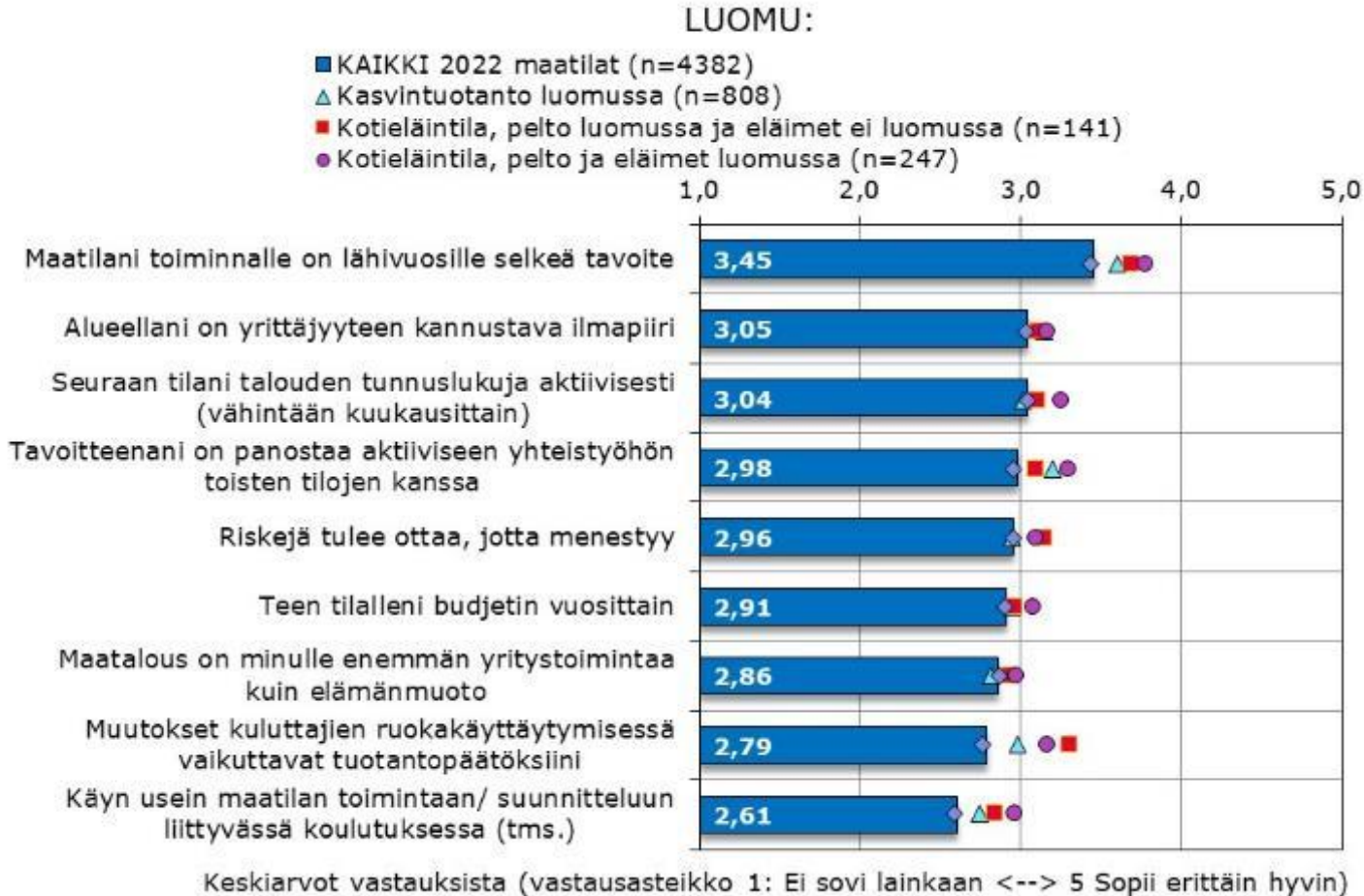
Maatalous 2021

Maatalous lähivuosina

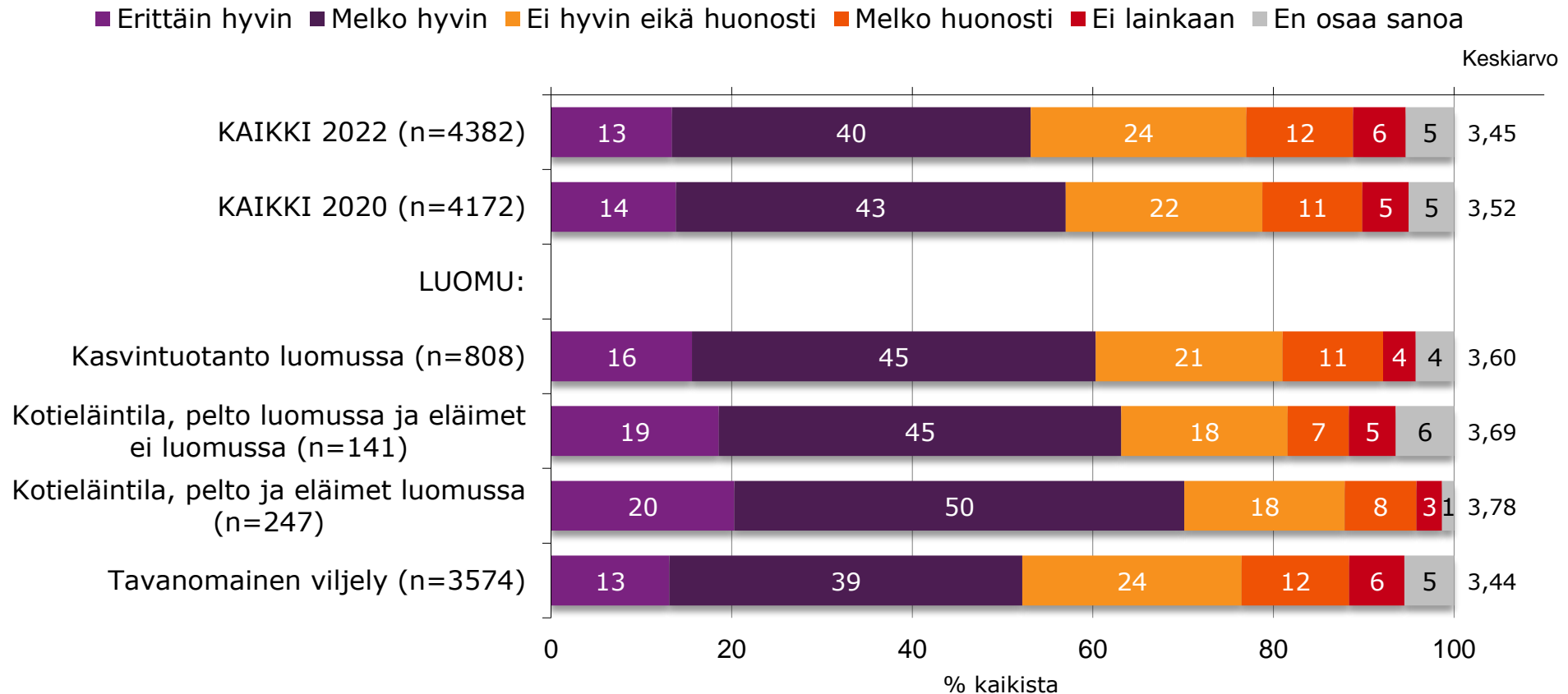
Yrittäjäominaisuudet – luomutilat tavanomaisia yrittäjähenkisiä

Luomutiloilla ja varsinkin kotieläintiloilla on selkeämpi tavoite maatalan toiminnalle tavanomaiseen viljelyyn nähden

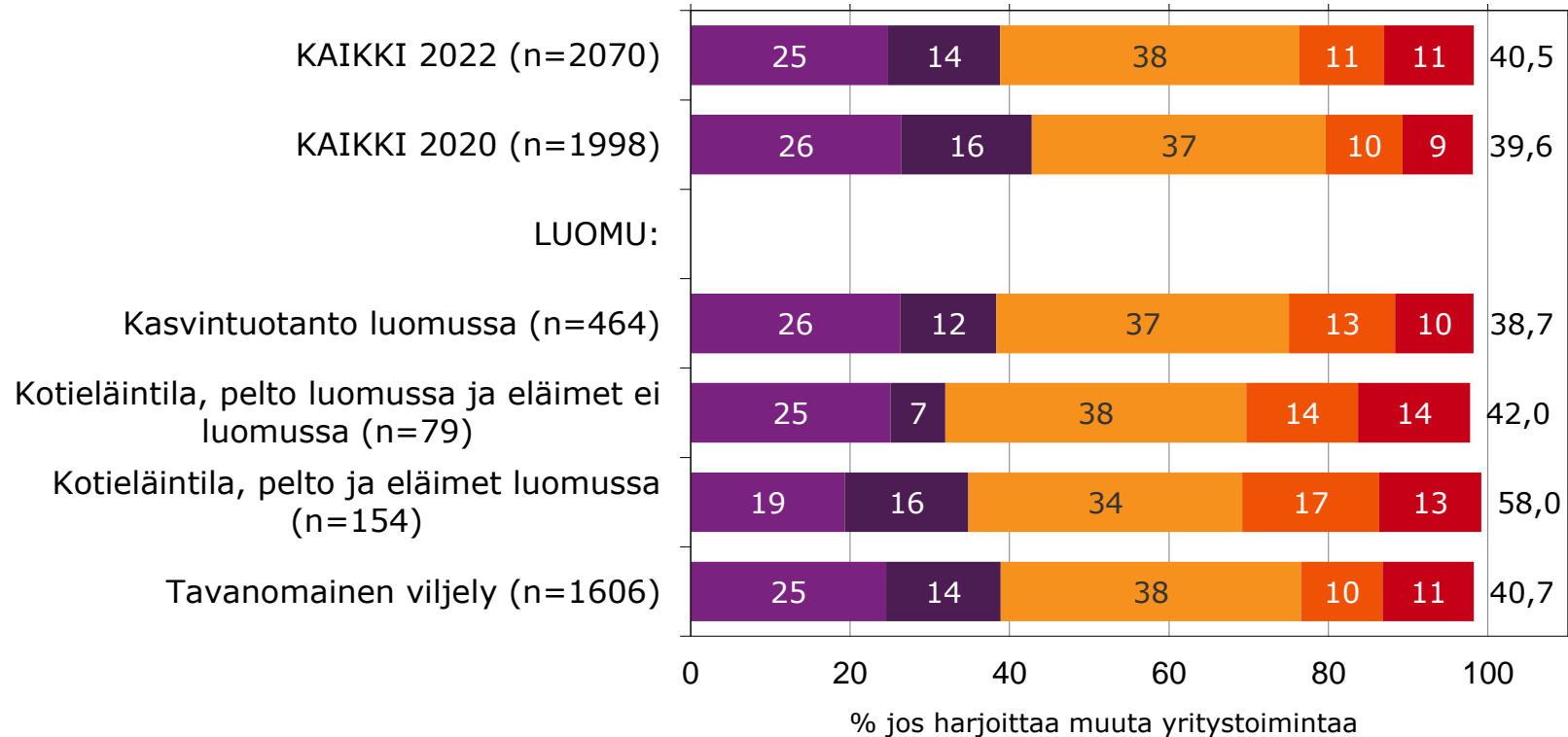
Maatilani toiminnalle on lähivuosille selkeä tavoite

Euromääräisesti muun yritystoiminnan liikevaihto on suurempaa luomukotieläintiloilla

Muun yritystoiminnan liikevaihto (brutto)

■ alle 5000 ■ 5 000 - 10 000 ■ 10 000 - 50 000 ■ 50 000 - 100 000 ■ yli 100 000 Keskiarvo, 1000 €

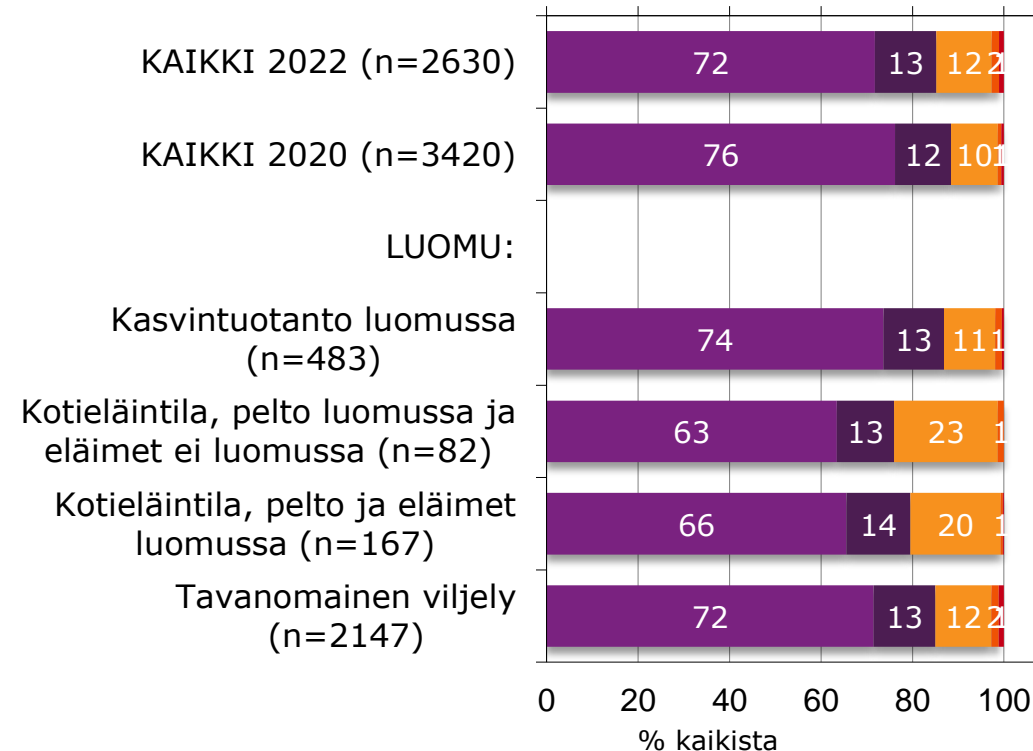
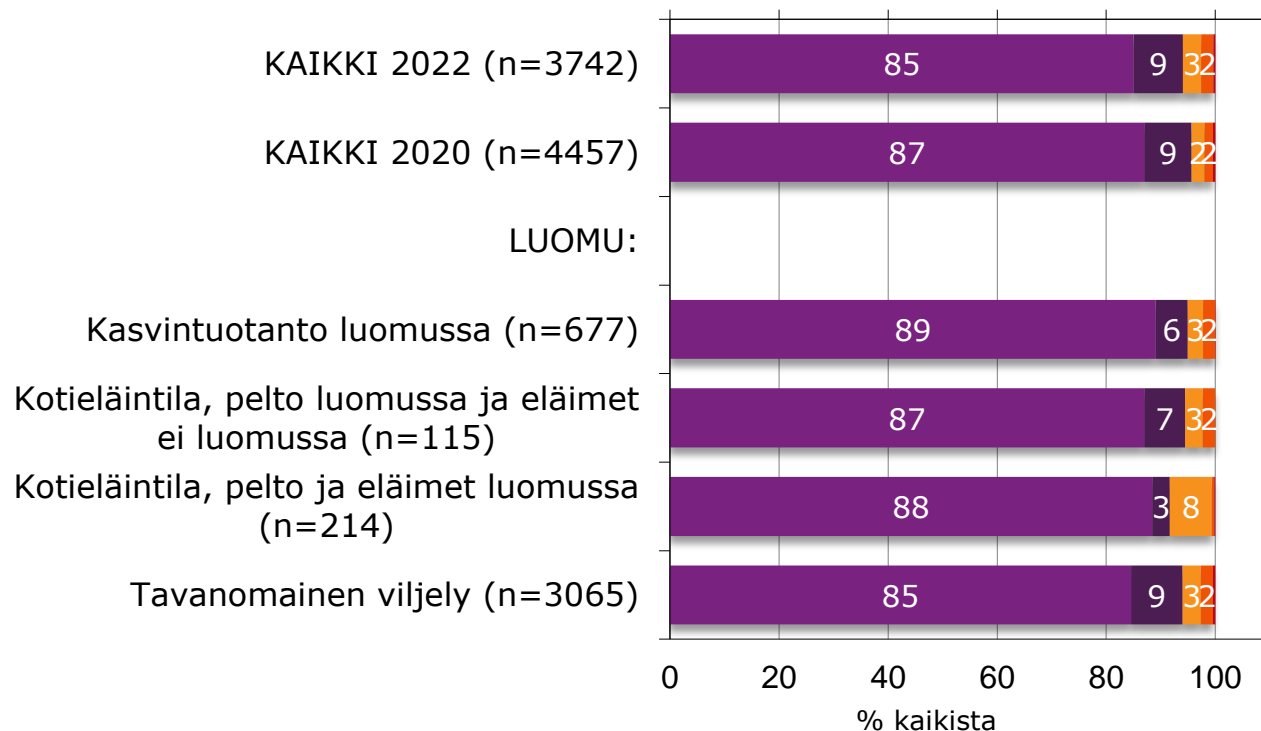

Luomutilojen yhtiömuoto nyt ja tulevaisuudessa

Yhtiömuoto tällä hetkellä

Yhtiömuoto 2030

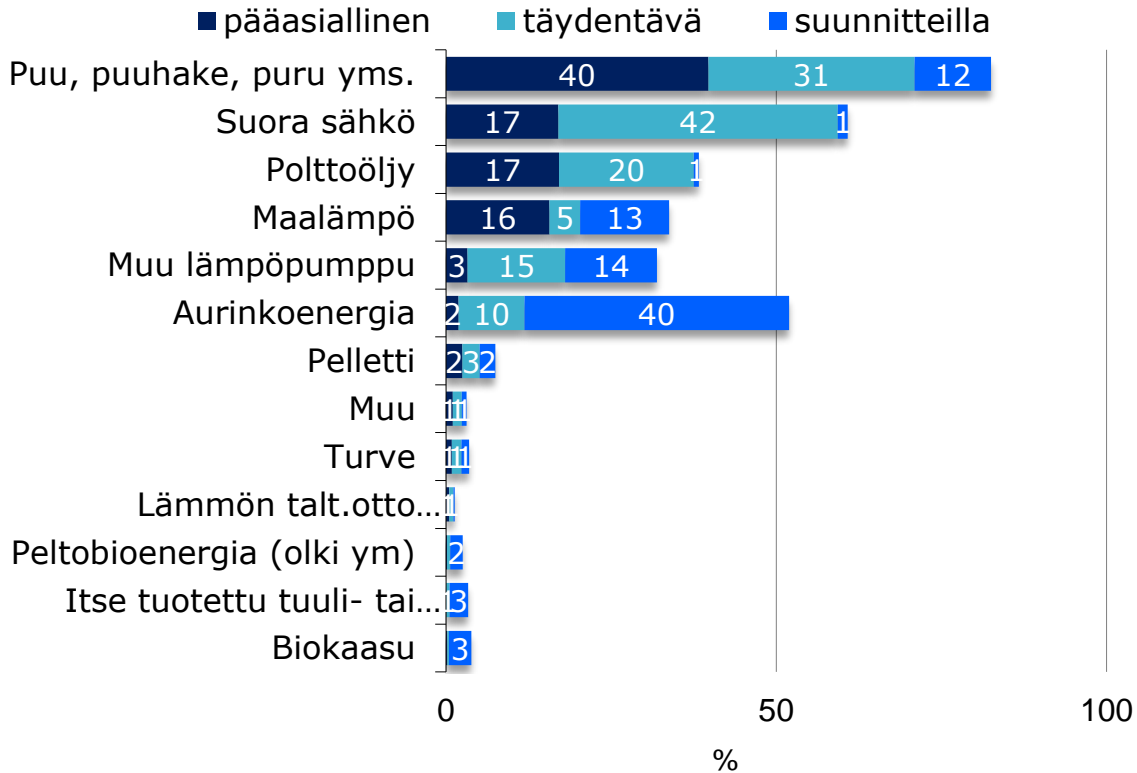
■ Yksityinen henkilö / Perheviljelmä ■ Maatalousyhtymä ■ Osakeyhtiö ■ Perikunta ■ Muu

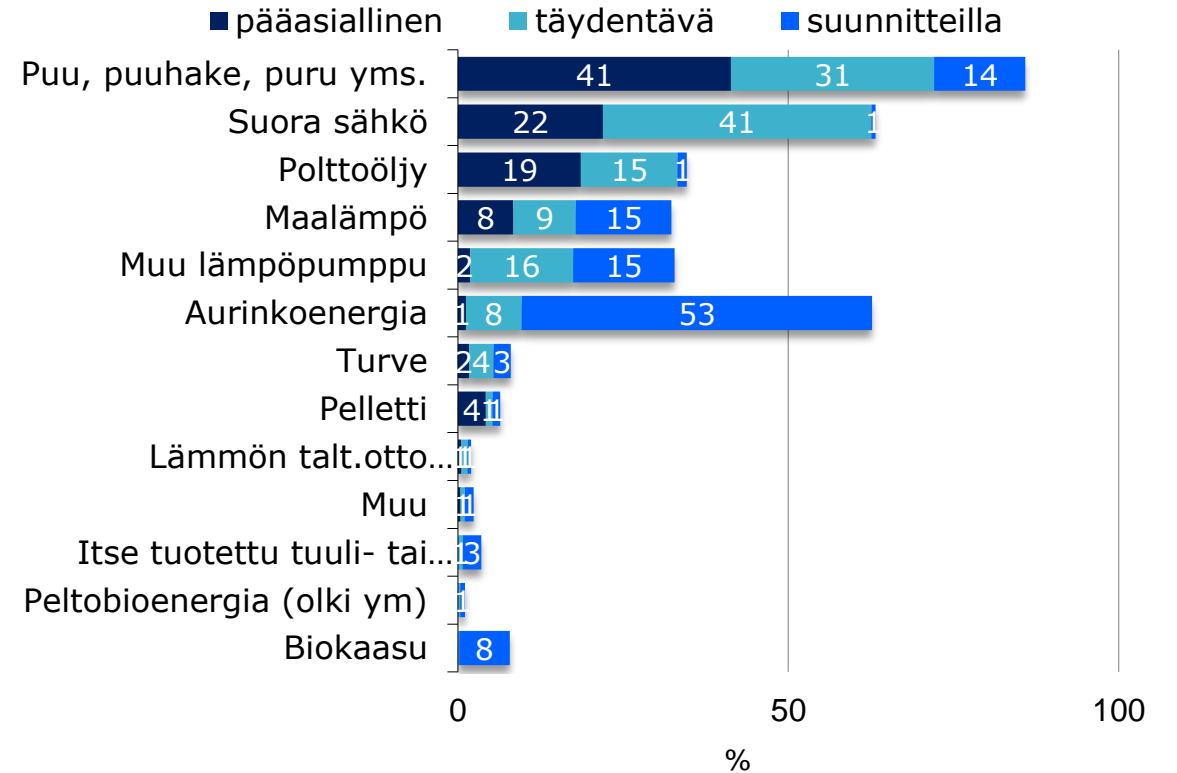
Luomutilojen energiamuodot

- aurinkoenergiaan suurta kiinnostusta

Energiamuodot; LUOMU: Kasvintuotanto luomussa (n=691)

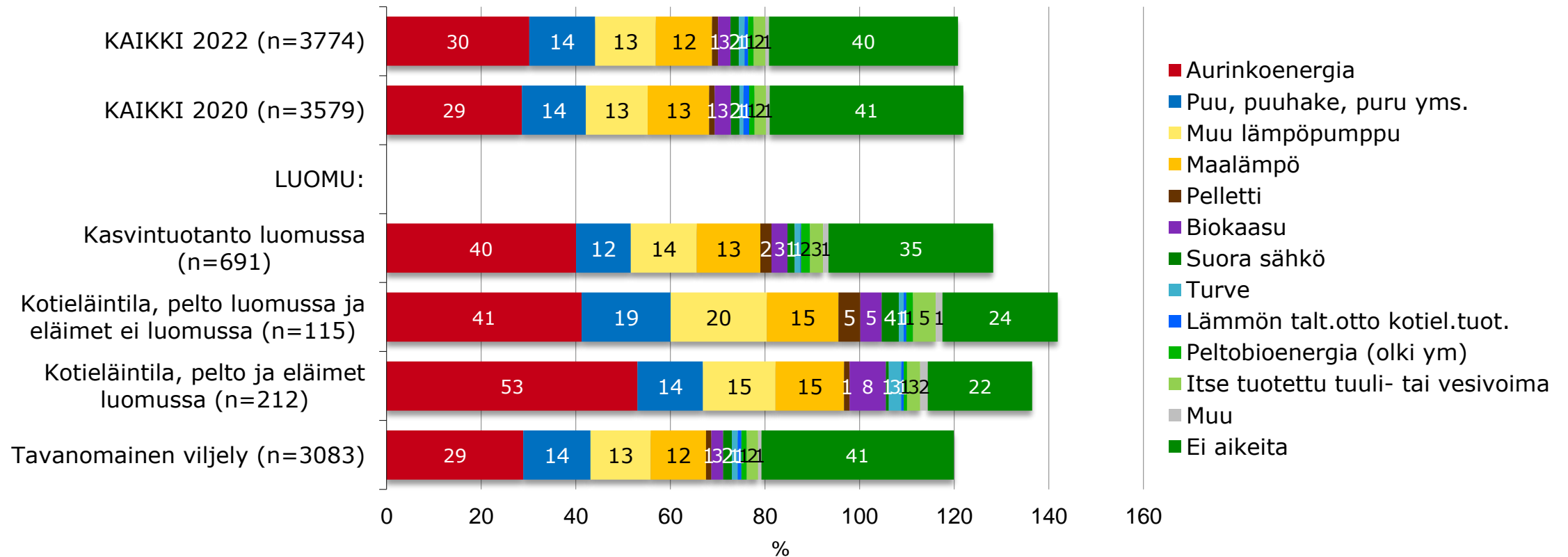

Energiamuodot; LUOMU: Kotieläintila, pelto ja eläimet luomussa (n=212)

Luomutiloilla käyttöönotettavat energiamuodot

Käyttöön otettavat energiamuodot

Luomutiloilla ympäristöasiat vahvemmassa roolissa

■ KAIKKI 2022 (n=3082)

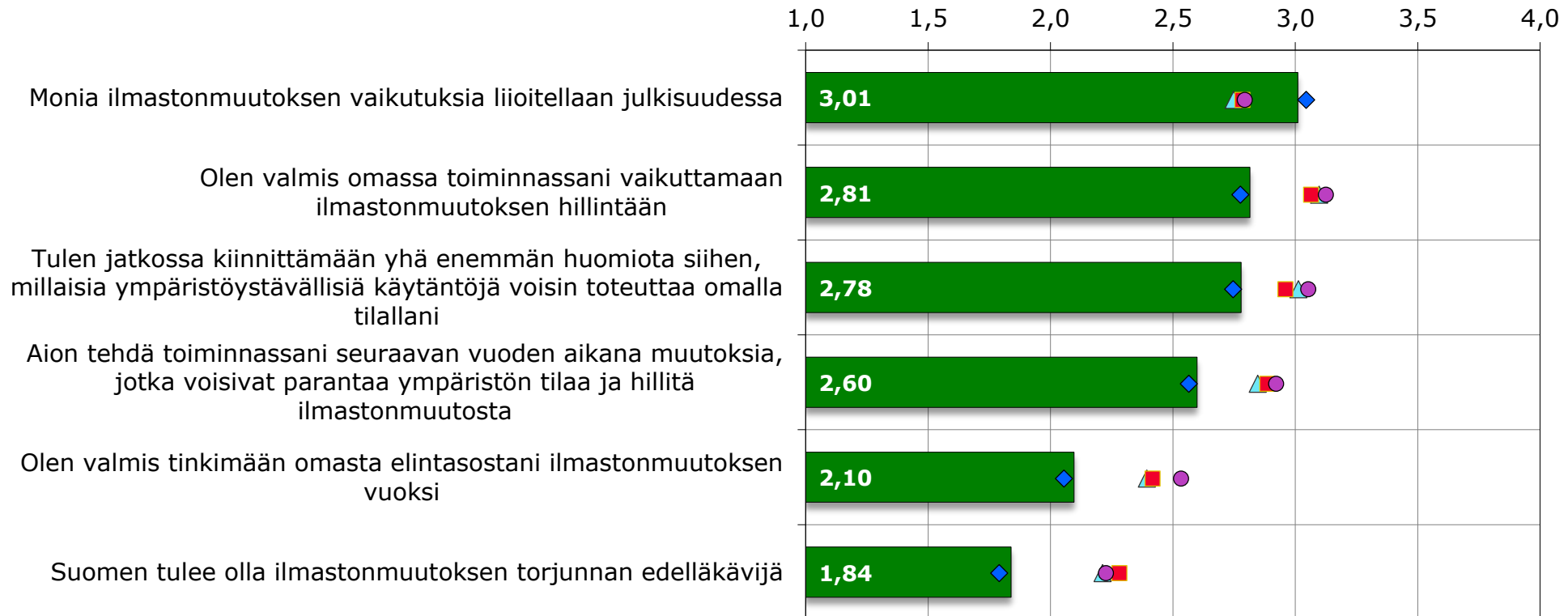
■ Kotieläintila, pelto luomussa ja eläimet ei luomussa (n=95)

◆ Tavanomainen viljely (n=2491)

LUOMU:

▲ Kasvintuotanto luomussa (n=591)

● Kotieläintila, pelto ja eläimet luomussa (n=172)

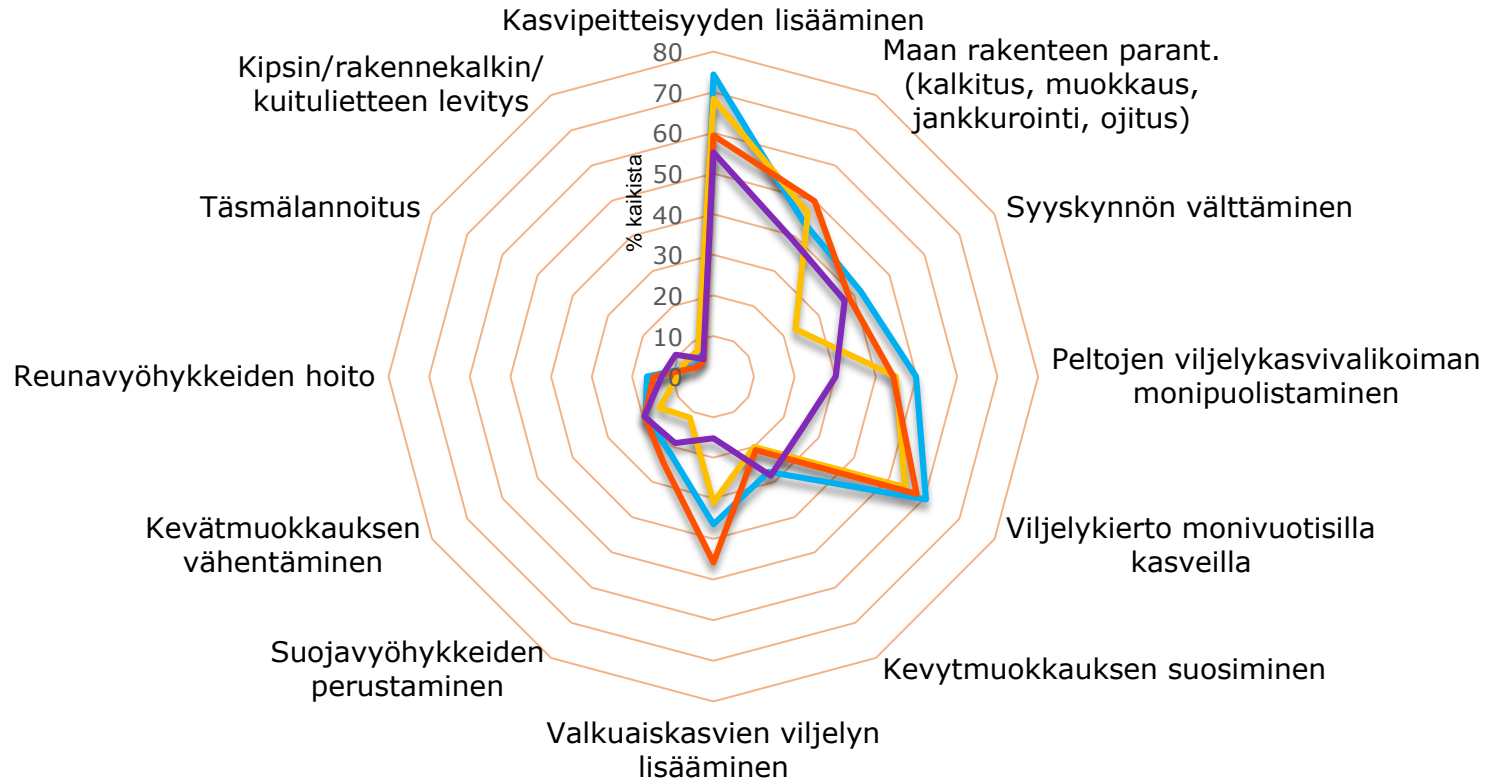
Keskiarvot vastauksista (vastausasteikko 1: Täysin eri mieltä <--> 5 Täysin samaa mieltä)

Suunnitellut ympäristötoimenpiteet

Mitä seuraavista toimista/teoista tilallanne kiinnostaisi toteuttaa?

Ympäristötoimenpiteet

- Kasvintuotanto luomussa (n=586)
- Kotieläintila, pelto luomussa ja eläimet ei luomussa (n=95)
- Kotieläintila, pelto ja eläimet luomussa (n=170)
- Tavanomainen viljely (n=2482)

KANTAR

6 Luomutilojen kehittäminen Ja kehittämisen esteet

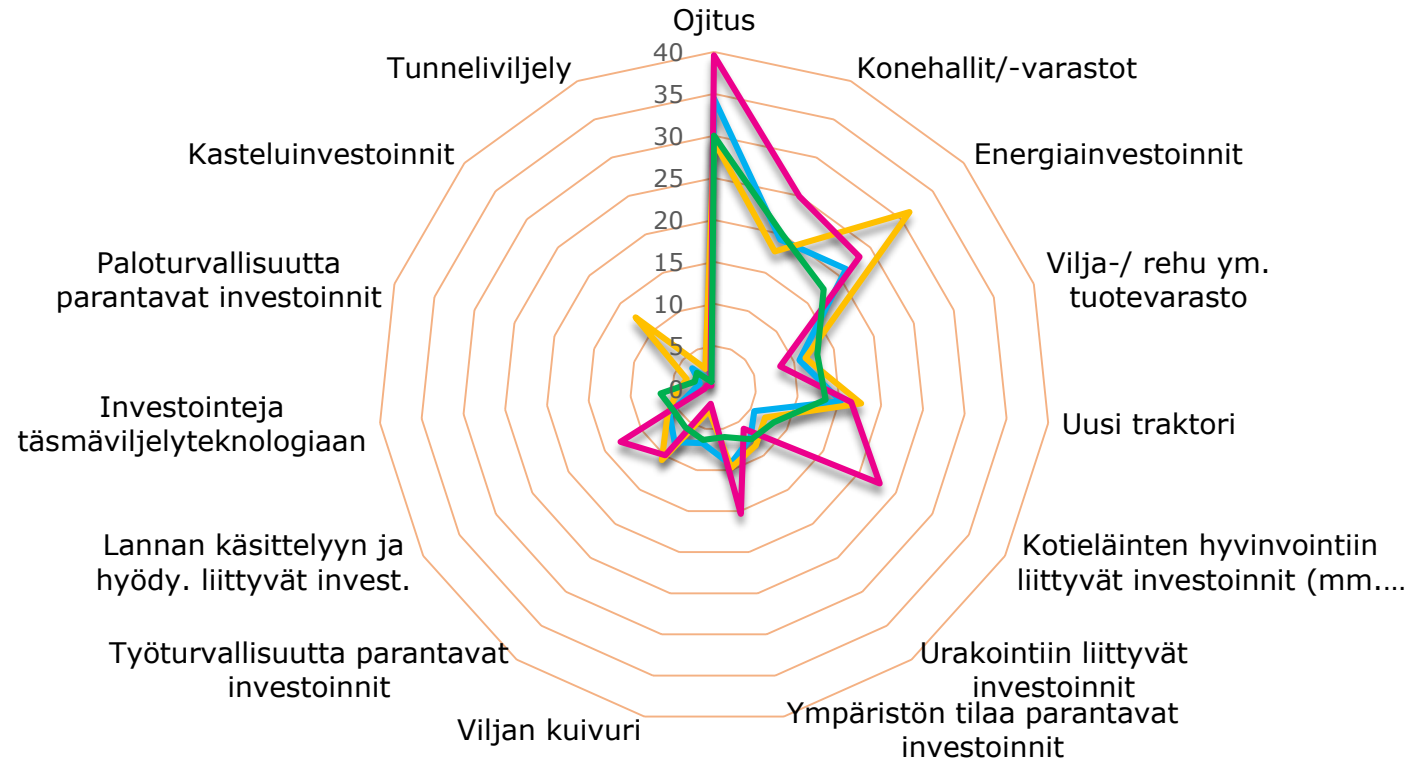

Luomutilojen uusinvestoinnit lähivuosina

Uusinvestoinnit lähivuosina, 2030 jatkavat

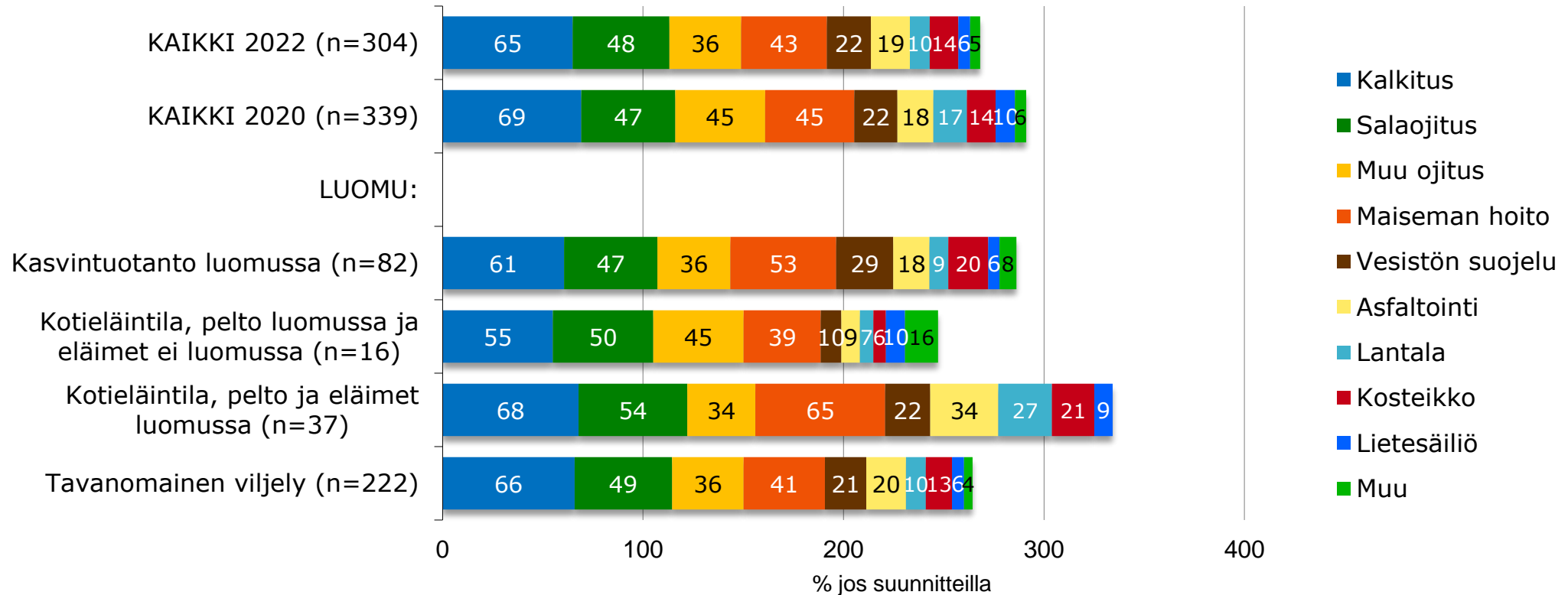
LUOMU:

- Kasvintuotanto luomussa (n=595)
- Kotieläintila, pelto luomussa ja eläimet ei luomussa (n=105)
- Kotieläintila, pelto ja eläimet luomussa (n=195)
- Tavanomainen viljely (n=2702)

Suunnitteilla olevat ympäristöä parantavat investoinnit

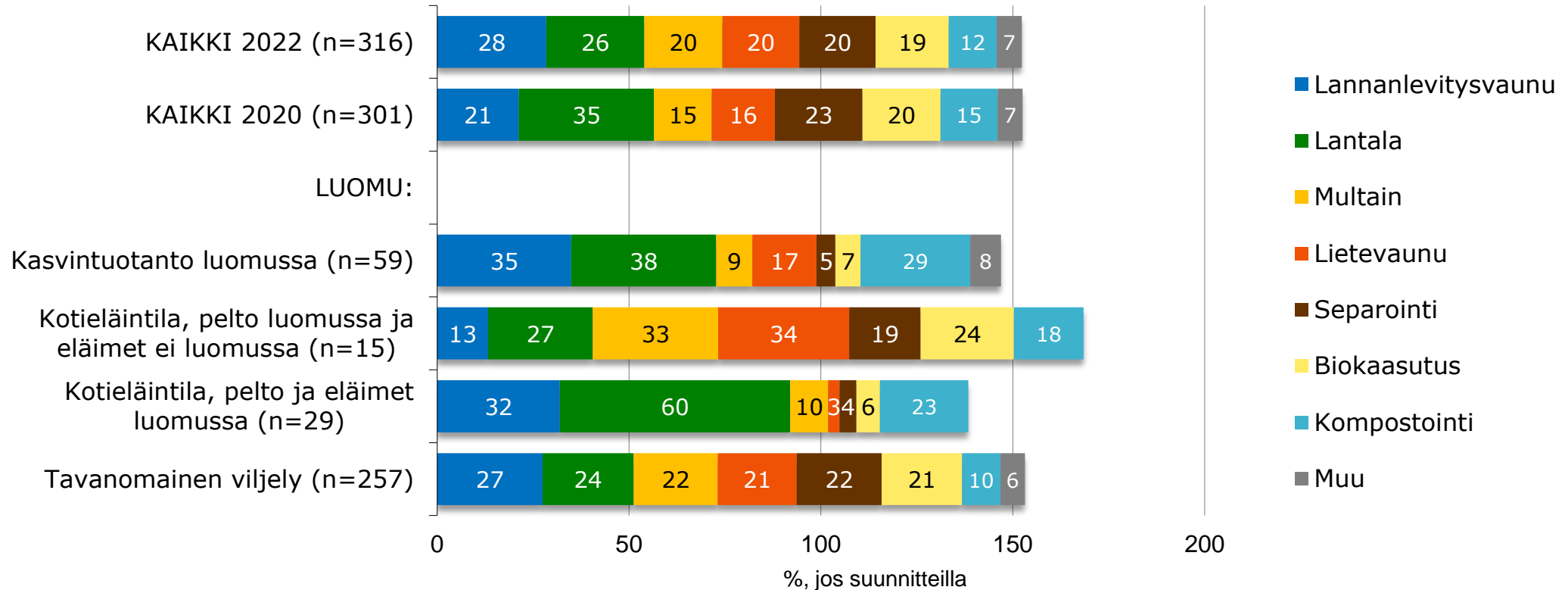
Suunnitteilla olevat ympäristöä parantavat investoinnit
6 % tiloista

Suunnitteilla olevat lannankäsittelyyn liittyvät investoinnit

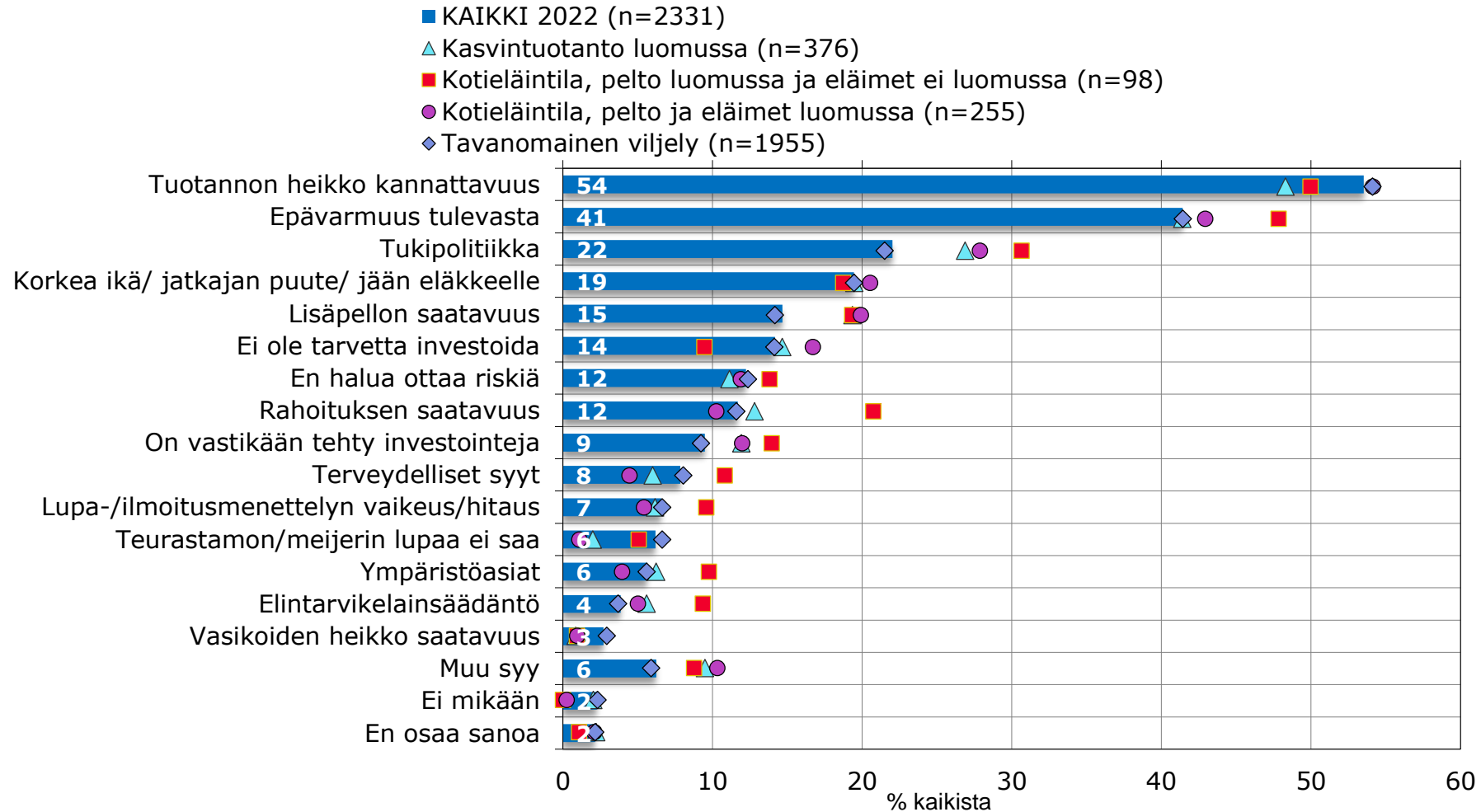
Suunnitteilla olevat lannankäsittelyyn liittyvät investoinnit

6 % tiloista; 13 % kotieläintiloista

Laajennusinvestointeja rajoittavat tekijät

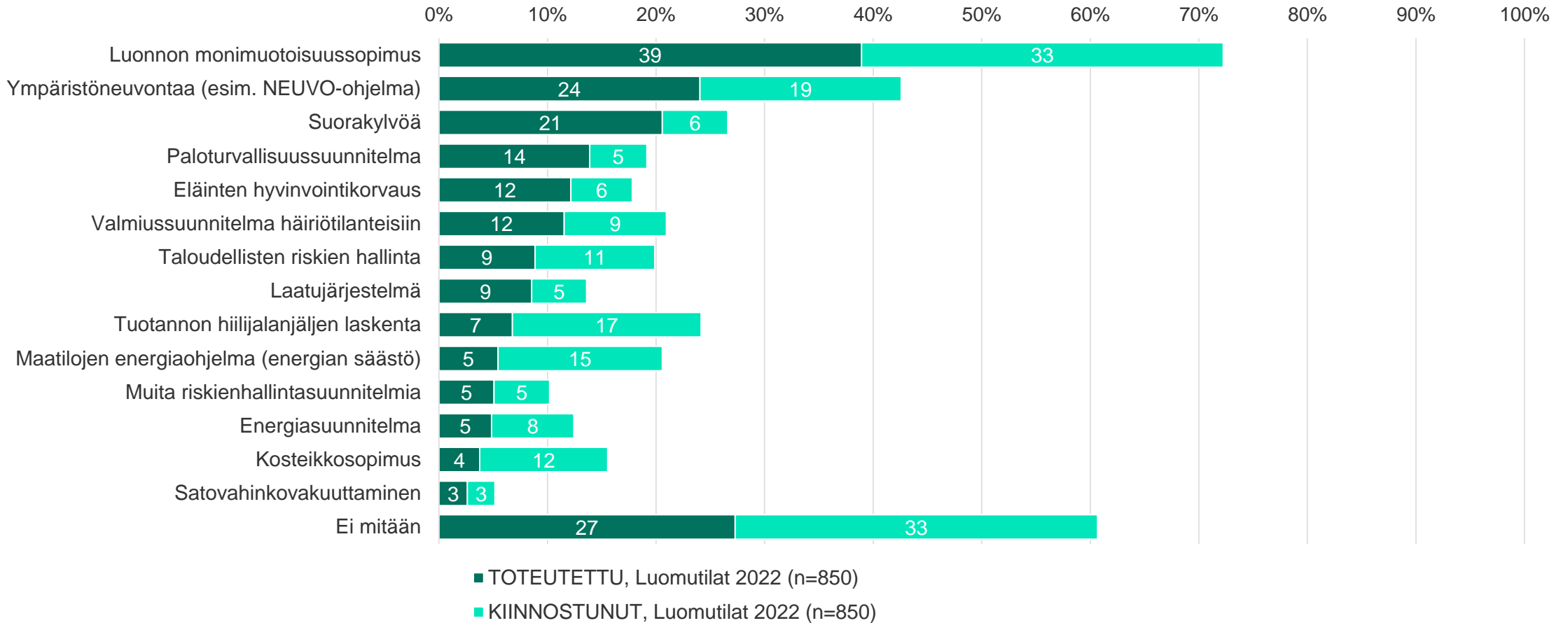
Kotieläinrakennusten uus- tai laajennusinvestointien esteet

Luomutiloilla suurta kiinnostusta edelleen luonnon monimuotosopimukseen ja ympäristöneuvontaan

Mitä seuraavista asioista tilallanne on jo toteutettu ja mistä olette (edelleen) kiinnostunut?

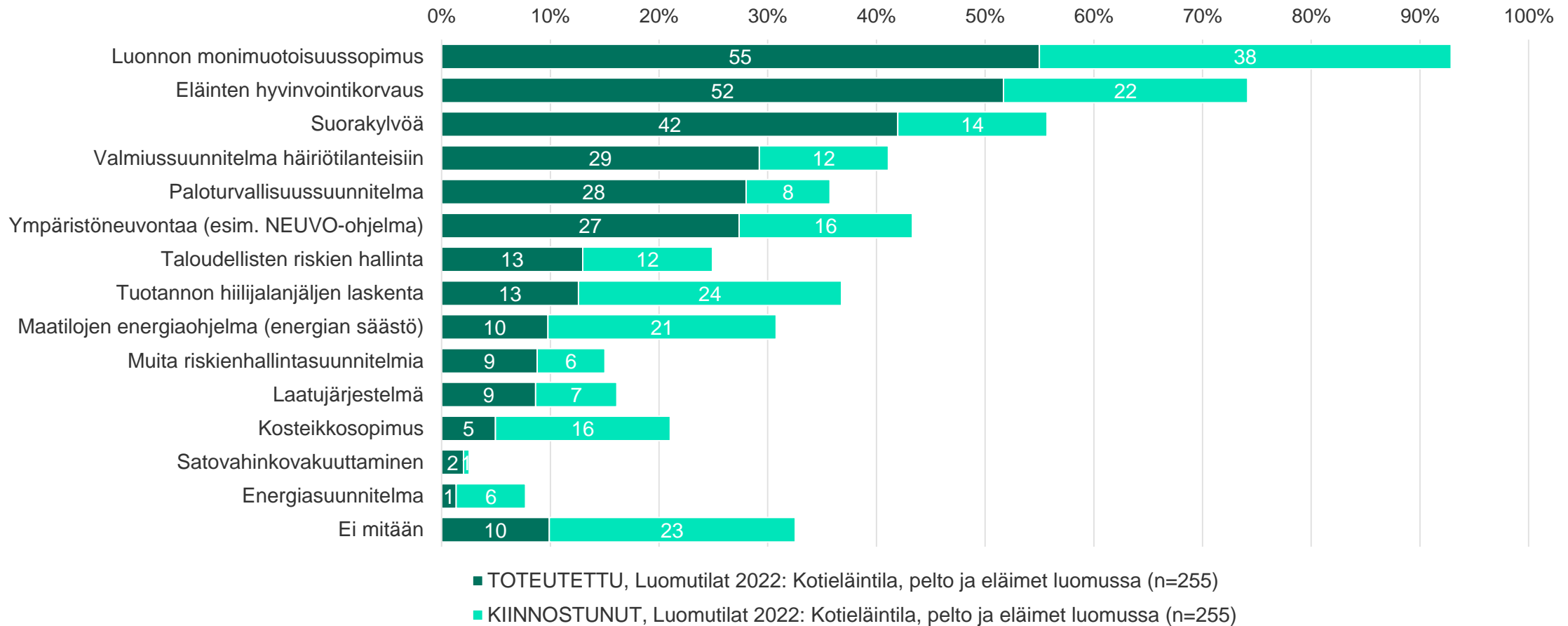
Luomutilat 2022 (n=850)

Luomukotieläintiloja kiinnostaa eniten luonnon monimuotoisuussopimus, eläinten hyvinvointikorvaus ja hiilijalanjäljen laskenta (tilat, joilla pelto ja kotieläimet luomussa)

Mitä seuraavista asioista tilallanne on jo toteutettu ja mistä olette (edelleen) kiinnostunut?

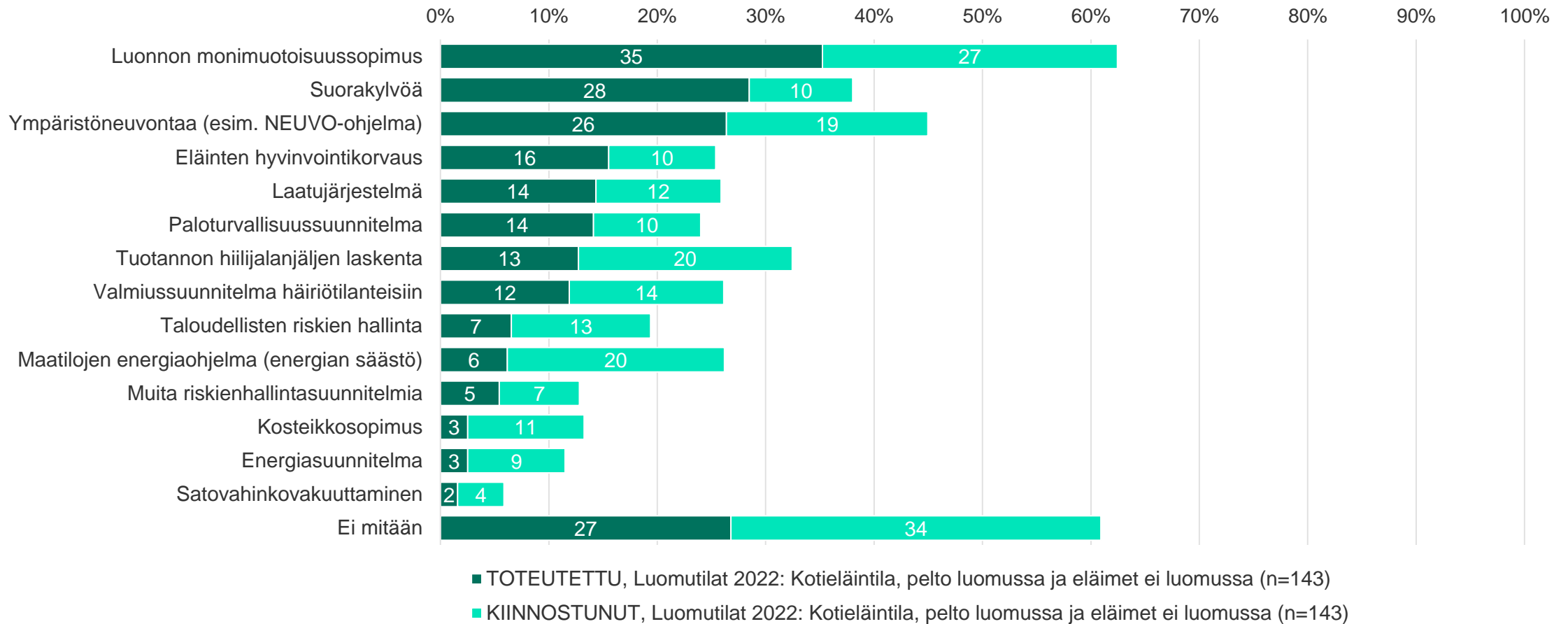
Luomutilat 2022: Kotieläintila, pelto ja eläimet luomussa (n=255)

Kotieläintiloja, joilla pelto on jo luomussa, mutta eläimet eivät, kiinnostaa eniten luonnon monimuotoisuussopimus, energiaohjelma ja hiilijalanjäljen laskenta

Mitä seuraavista asioista tilallanne on jo toteutettu ja mistä olette (edelleen) kiinnostunut?

Luomutilat 2022: Kotieläintila, pelto luomussa ja eläimet ei luomussa (n=143)

KANTAR

7

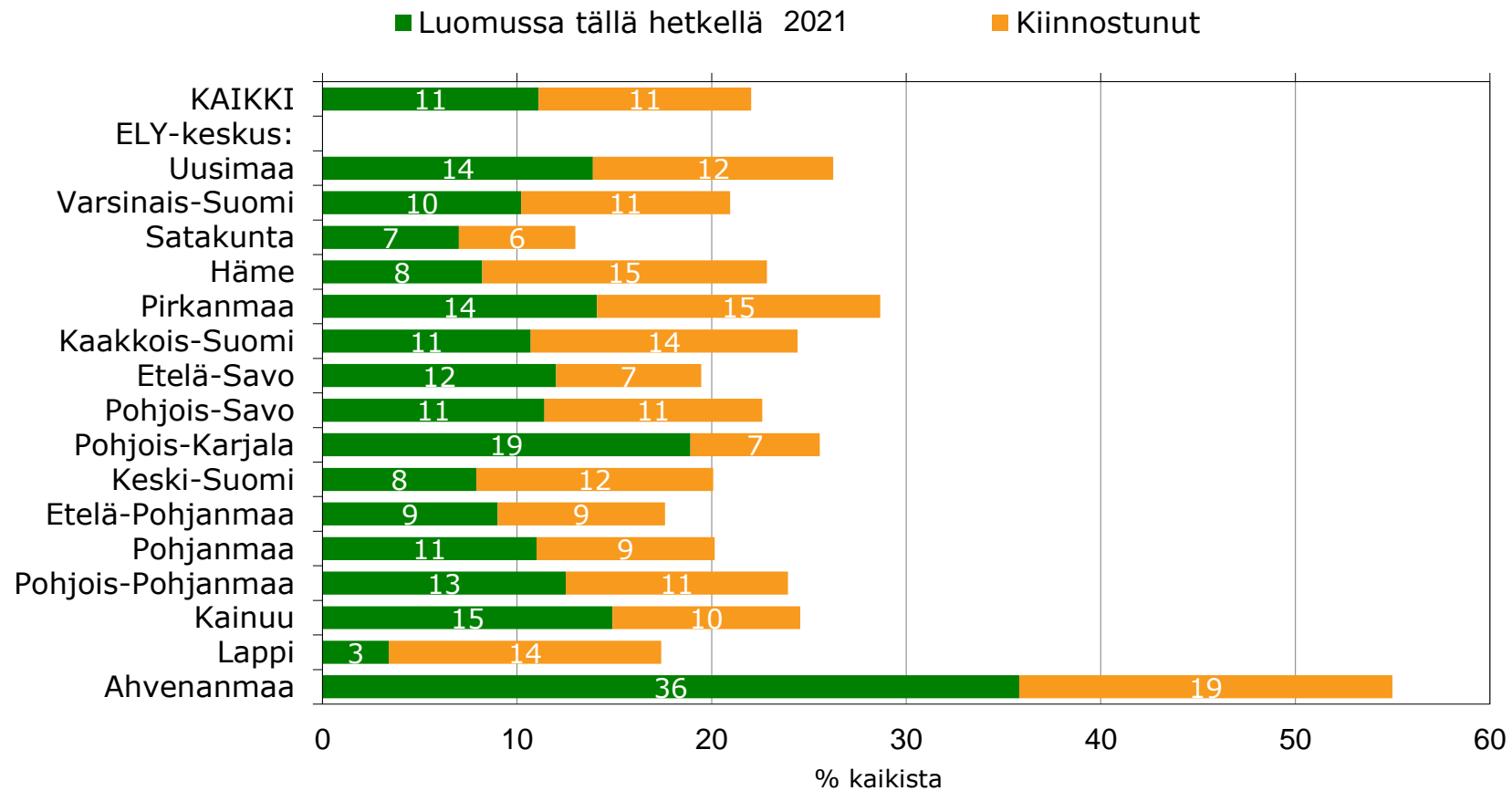
Luomutuotannon
jatkaminen ja
luomukiinnostus

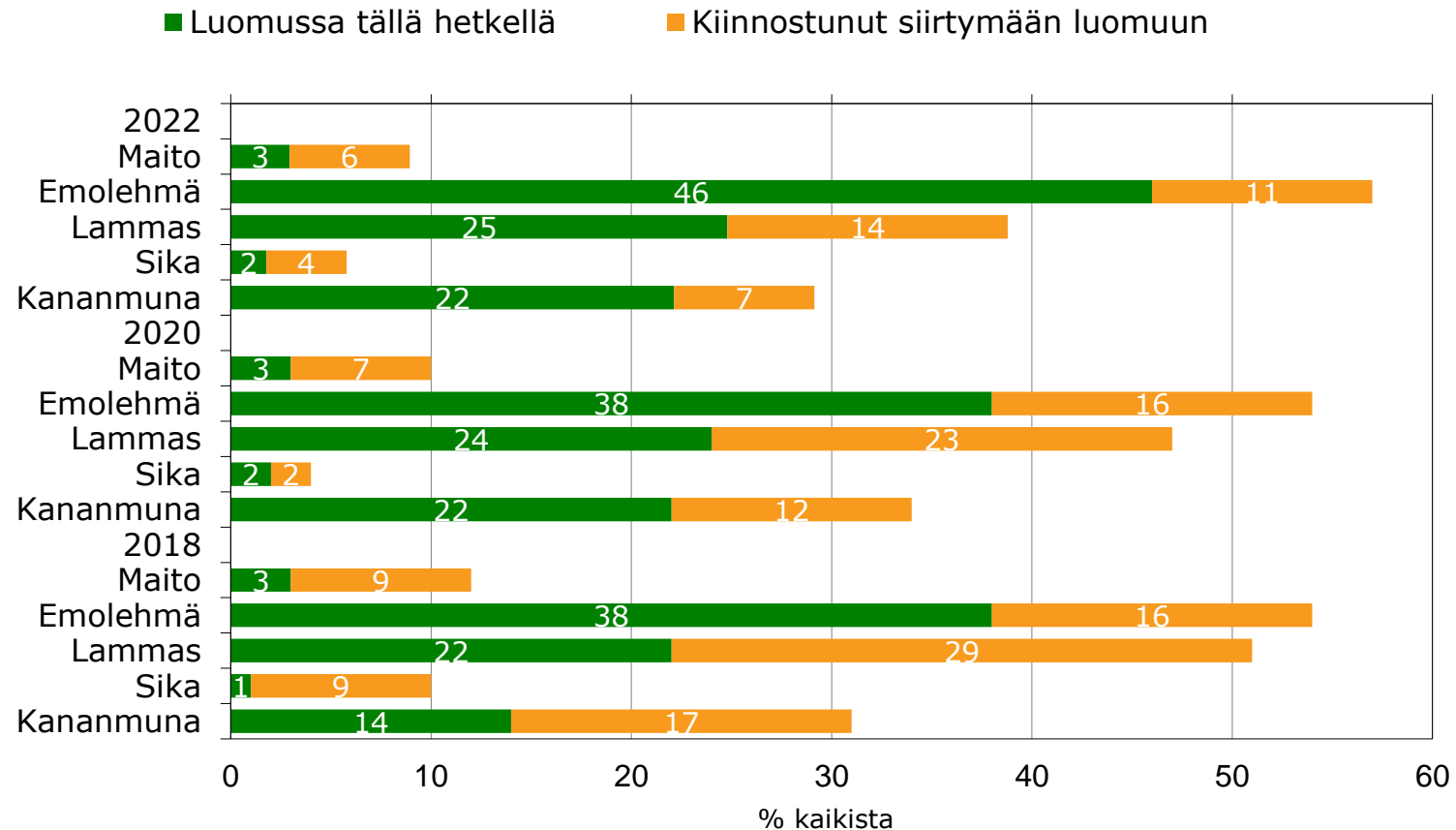
Luomusta kiinnostuneita Manner-Suomessa eniten Pirkanmaalla ja Hämeessä

Luomutilat ja kiinnostus luomuun

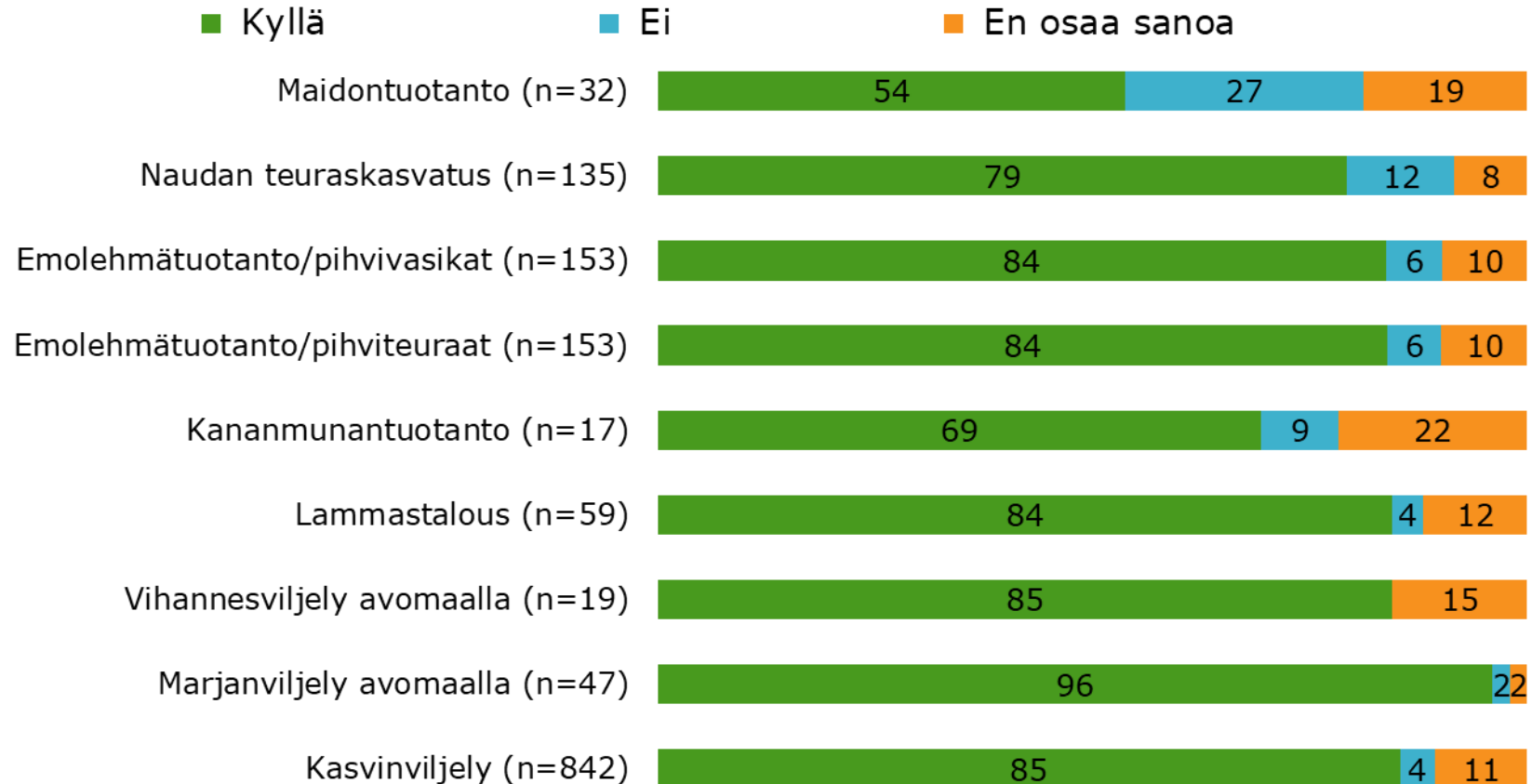
Kiinnostus luomuun hieman alentunut kotieläintiloilla

Luomutilat ja kiinnostus luomuun

Luomuun siirtyneet maatilat pääosin aikovat myös pysyä luomussa, maitotiloilla ja kananmunatuotannossa asiasta kuitenkin epävarmuutta

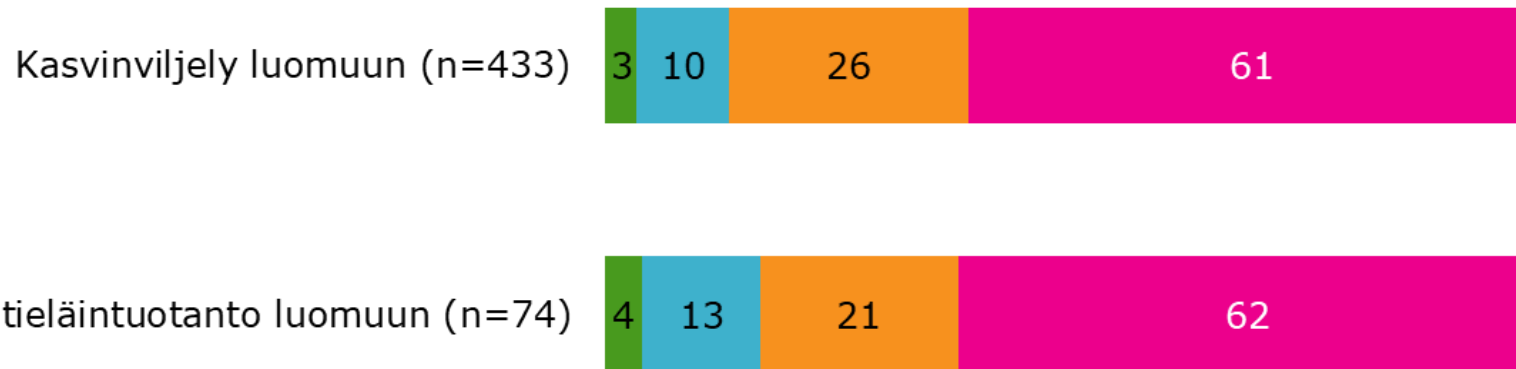
Aiotteko jatkaa luomutuotannossa myös seuraavan viiden vuoden aikana?

Suurin osa luomusta kiinnostunut ajattelee siirtyvänsä luomuun vasta 2026 tai myöhemmin

Milloin siirtymässä luomutuotantoon

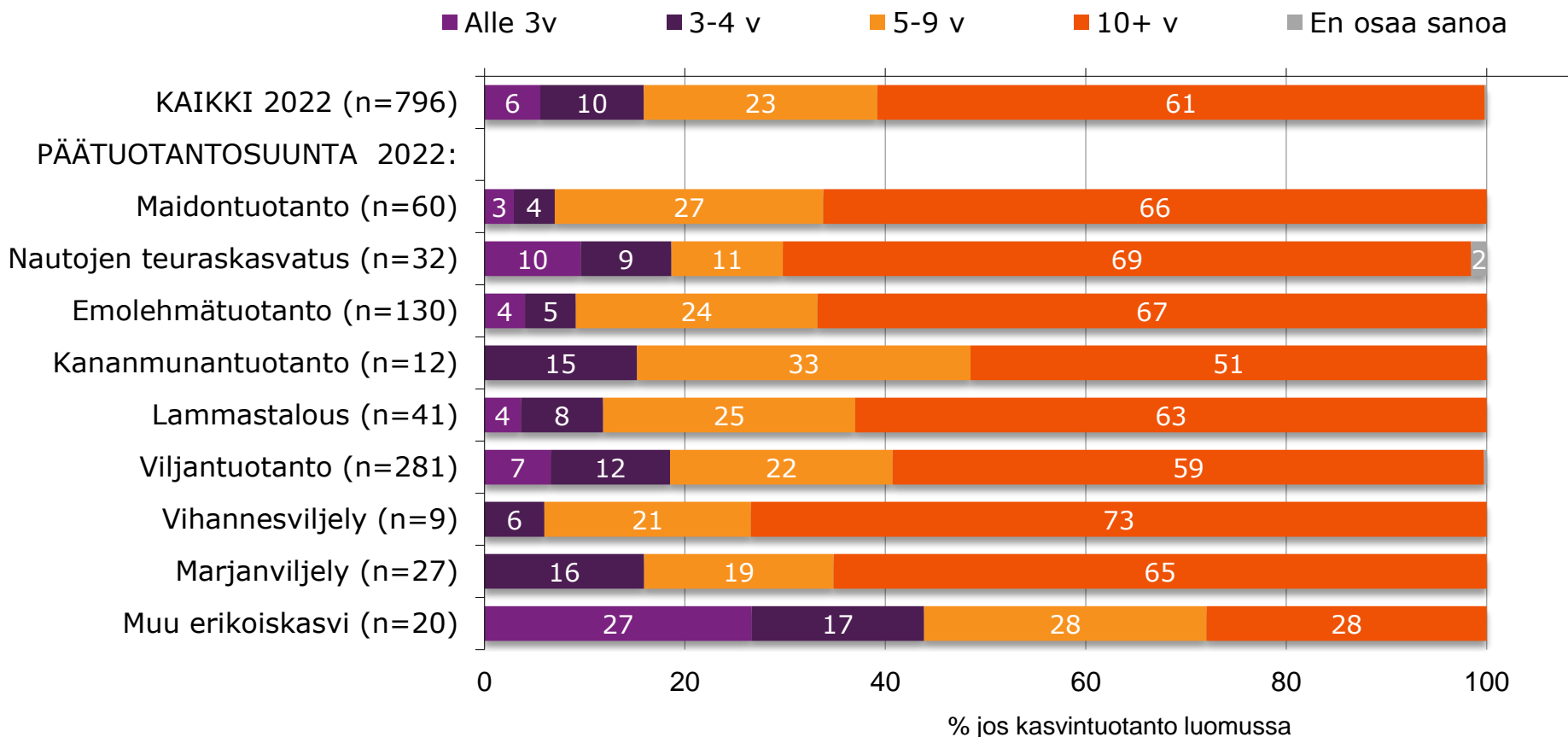
■ 2022 - 2023 ■ 2024 - 2025 ■ 2026 tai myöhemmin ■ En osaa sanoa

% niistä tavanomaista tuotantoa harjoittavista viljelijöistä, jotka ovat kiinnostuneet siirtymään luomutuotantoon

Luomukasvinviljelyssä suurin osa luomutiloista on ollut jo pitkään

Kuinka kauan tilan kasvinviljely on ollut luomussa

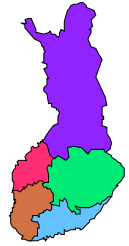
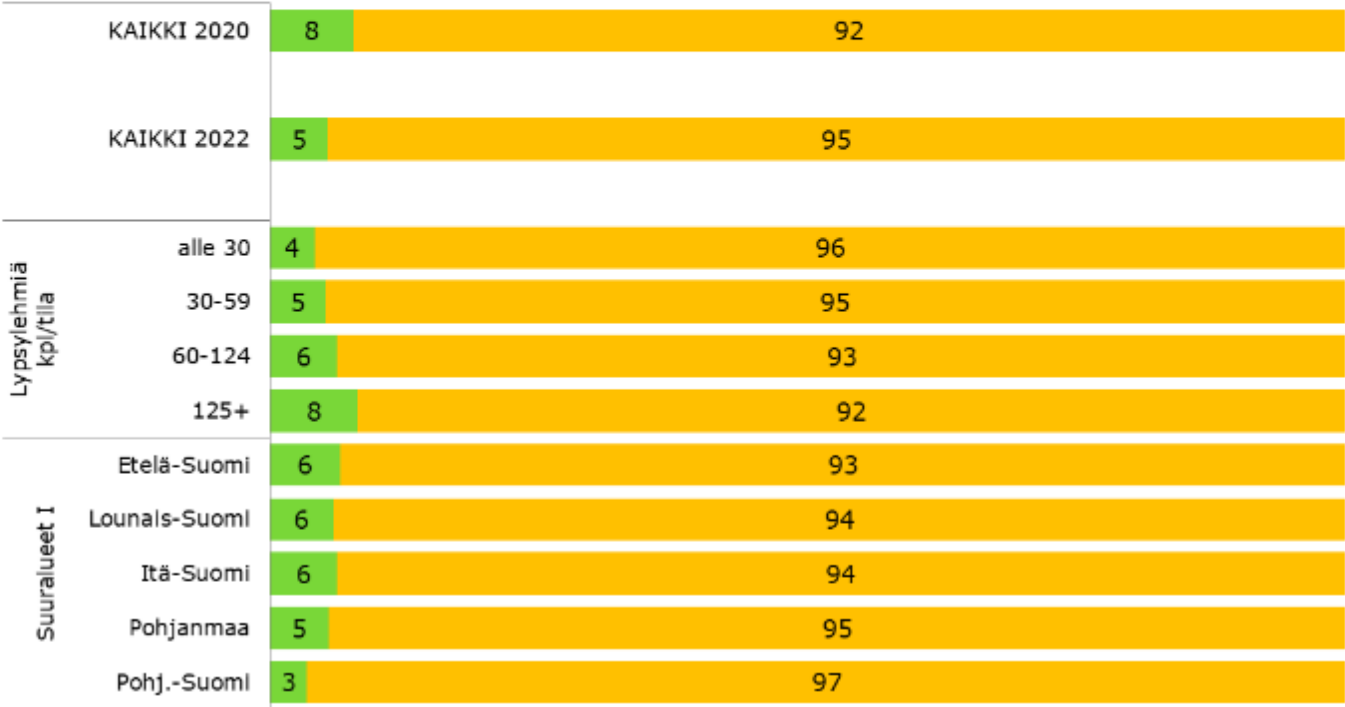

Kiinnostus luomumaidontuotantoon suurempaa isommilla tiloilla

(tiloista, jotka eivät ole luomussa)

Kiinnostus luomumaidontuotantoon - % tiloista

- Kiinnostunut siirtymään luomuun
- Ei ole kiinnostunut luomutuotannosta

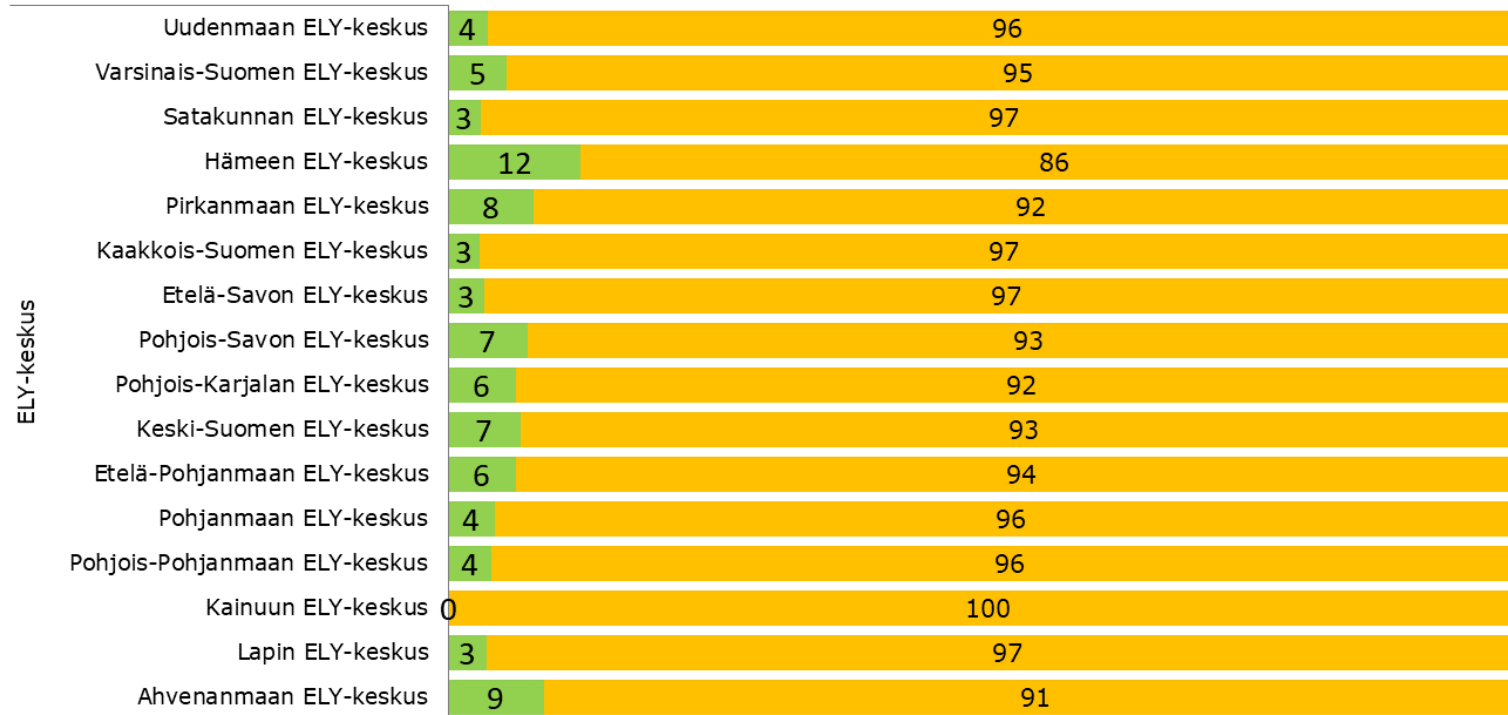

Luomumaidontuotanto kiinnostaa 220 maitotilaa (5 %)

(tiloista, jotka eivät ole luomussa)

Kiinnostus luomumaidontuotantoon - % tiloista

- Kiinnostunut siirtymään luomuun
- Ei ole kiinnostunut luomutuotannosta

Luomukiinnostus on ennallaan emolehmätiloilla

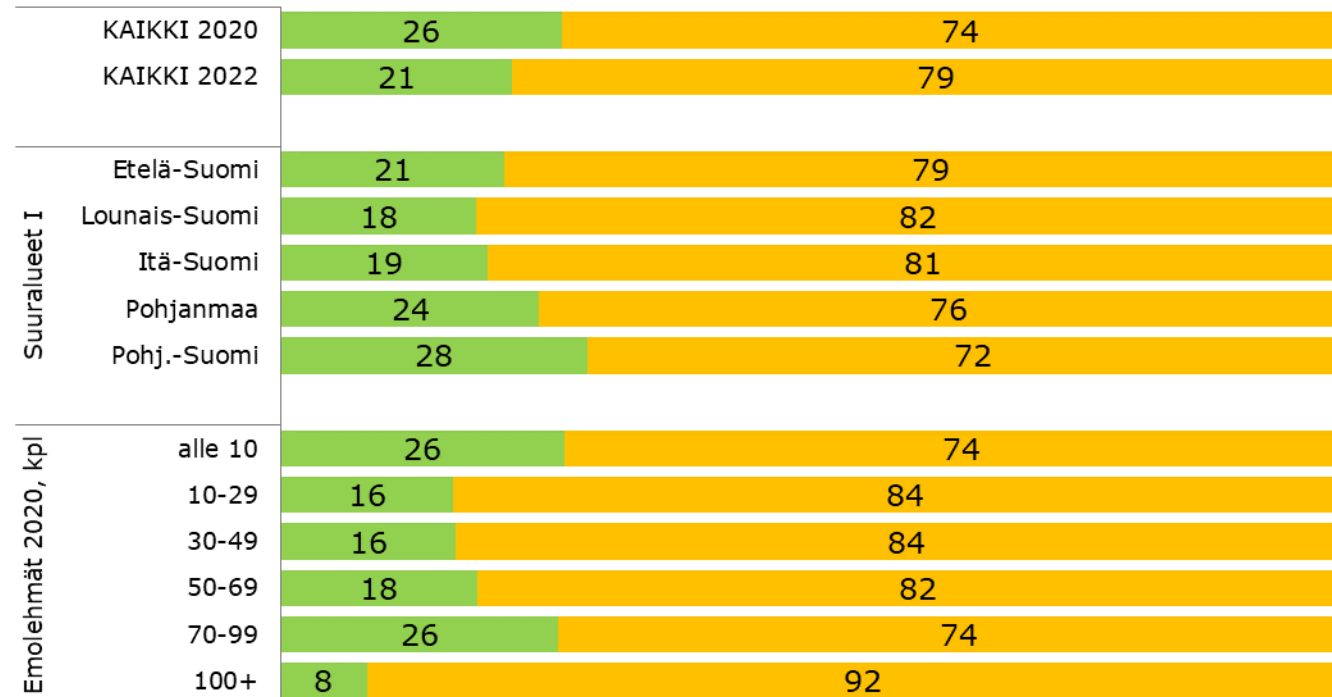
(tiloista, jotka eivät ole luomussa)

Kiinnostus luomutuotantoon

- % erikoistuneista emolehmätiloista

■ Kiinnostunut siirtymään luomuun

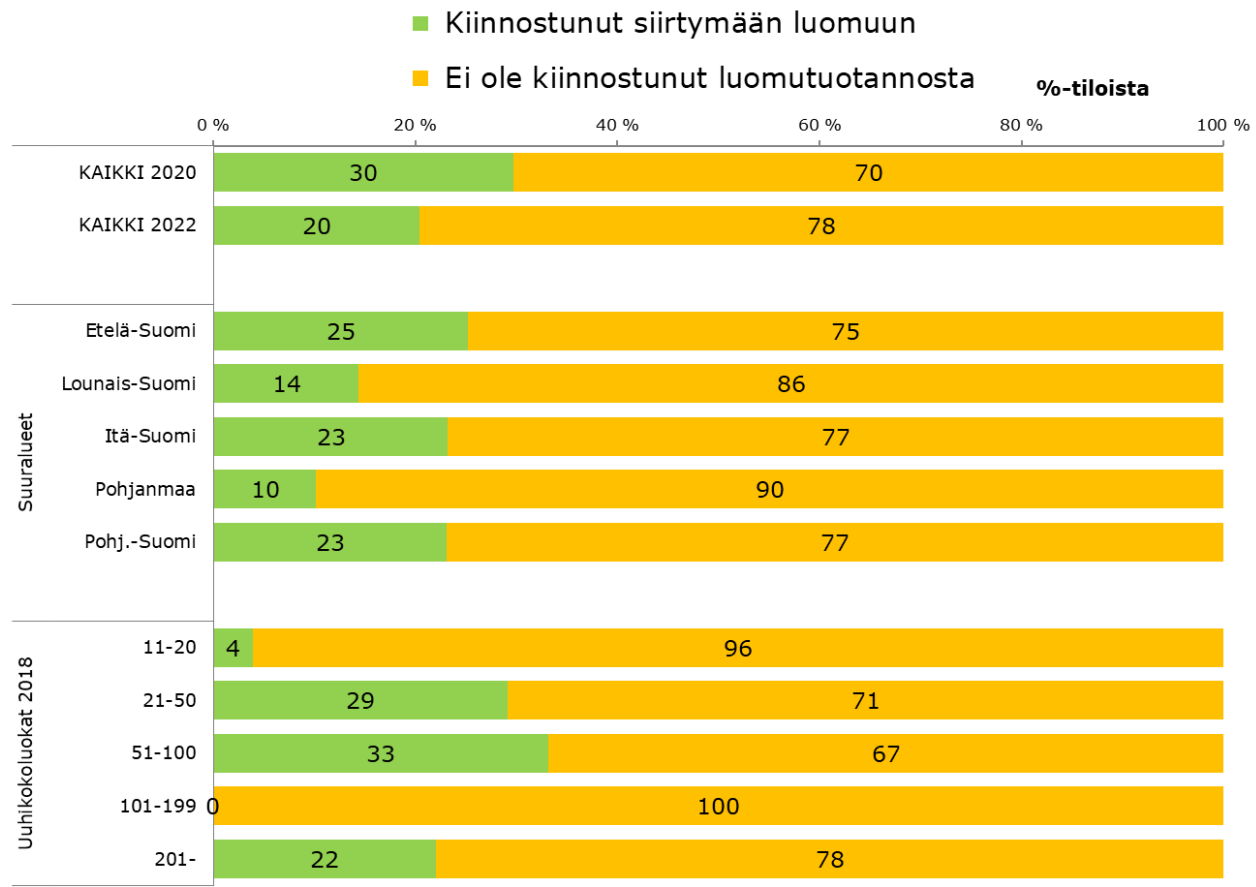
■ Ei ole kiinnostunut luomutuotannosta

Pienemmillä lammastiloilla enemmän kiinnostusta luomuun siirtymisestä (tiloista, jotka eivät ole luomussa)

Kiinnostus lammastalouden siirtämisestä luomuun (yli 10 uuhen tilat)

KANTAR

8

Miksi luomua?

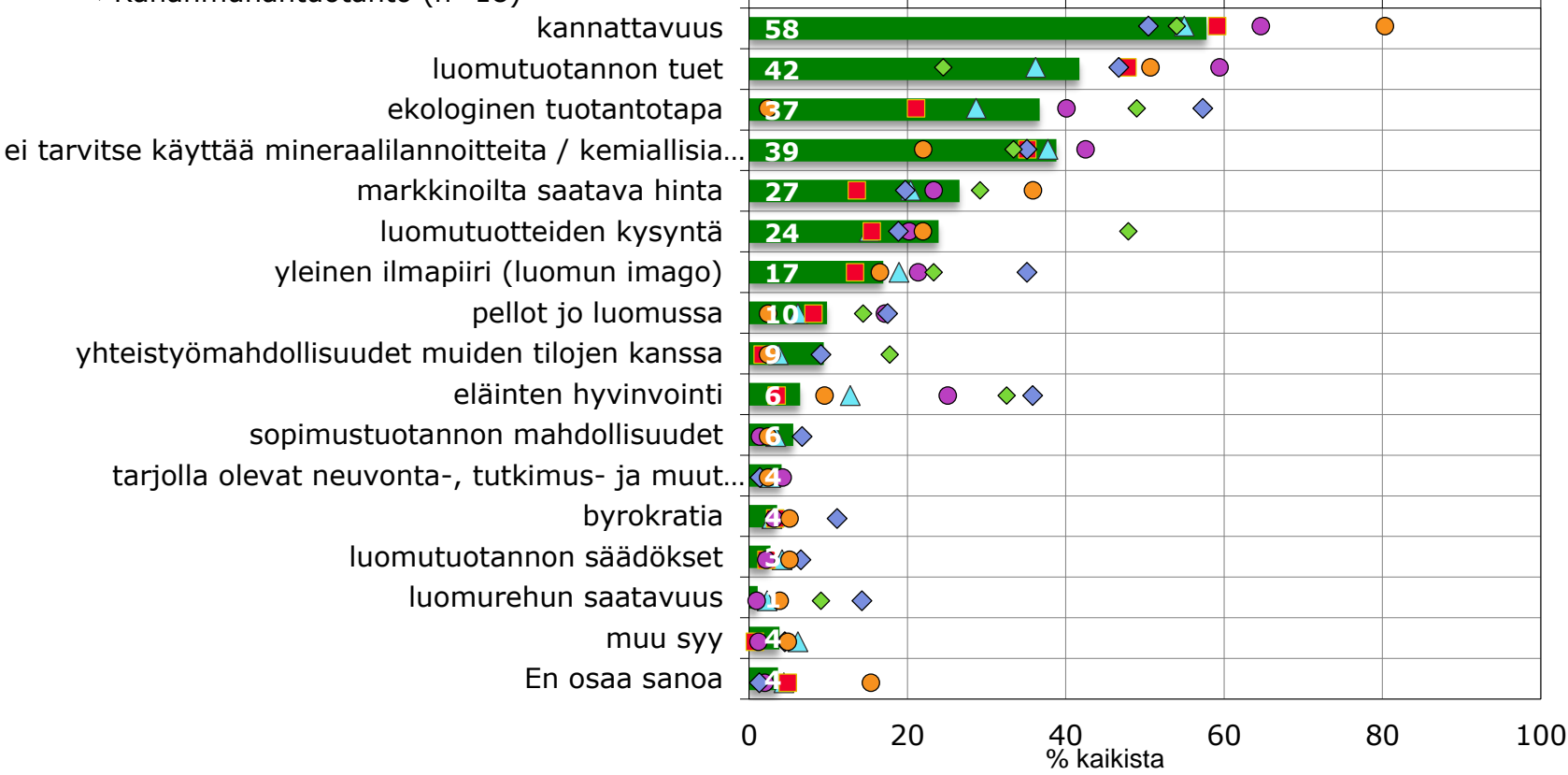
Kannattavuus, tuet ja ekologisuus olennaisimmat syyt siirtyä luomuun

Mitkä tekijät vaikuttivat/vaikuttavat tilanne siirtymiseen luomutuotantoon?

Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät

PÄÄTUOTANTOSUUNTA 2022:

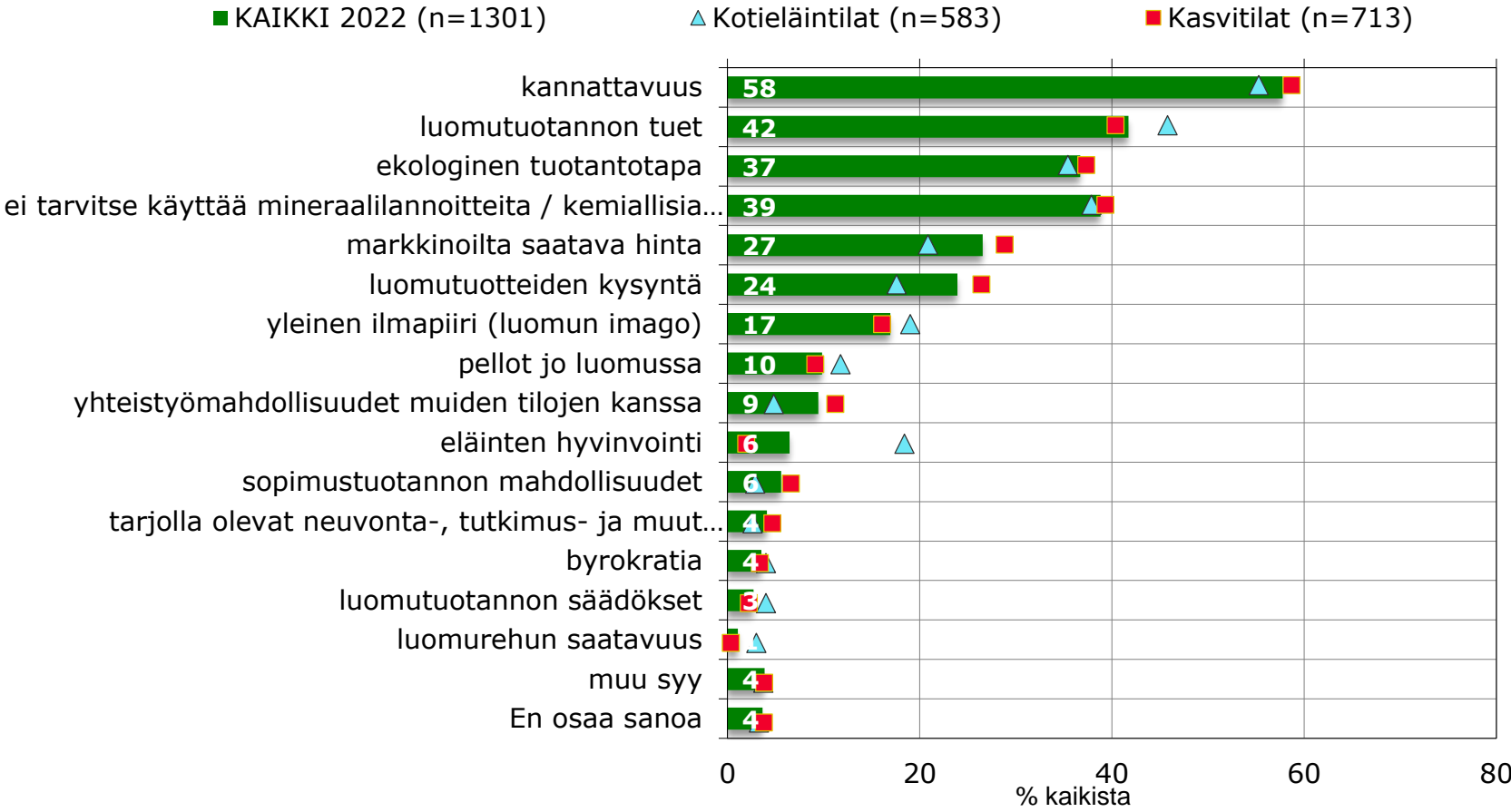
- KAIKKI 2022 (n=1301)
- ▲ Maidontuotanto (n=170)
- Nautojen teuraskasvatus (n=56)
- Emolehmätuotanto (n=164)
- ◆ Lammastalous (n=57)
- Sikatalous (n=20)
- ◆ Kananmunantuotanto (n=18)

Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät – kotieläintilat ja kasvitilat

Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät

TUOTANTOSUUNTA:

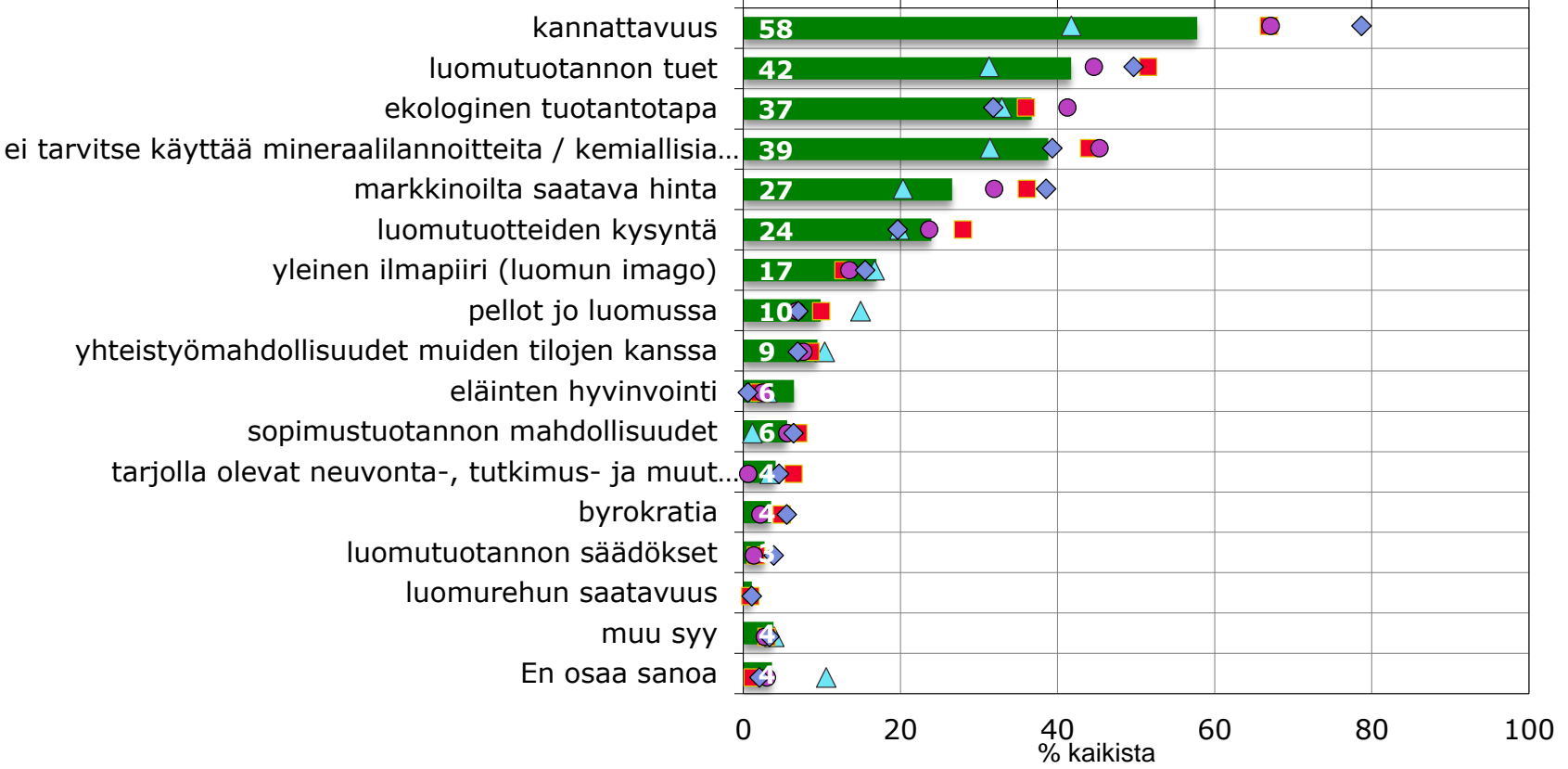

Suuremmilla viljailoilla varsinkin markkinoilta saatava hinta vaikuttaa pienempiä enemmän

Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät

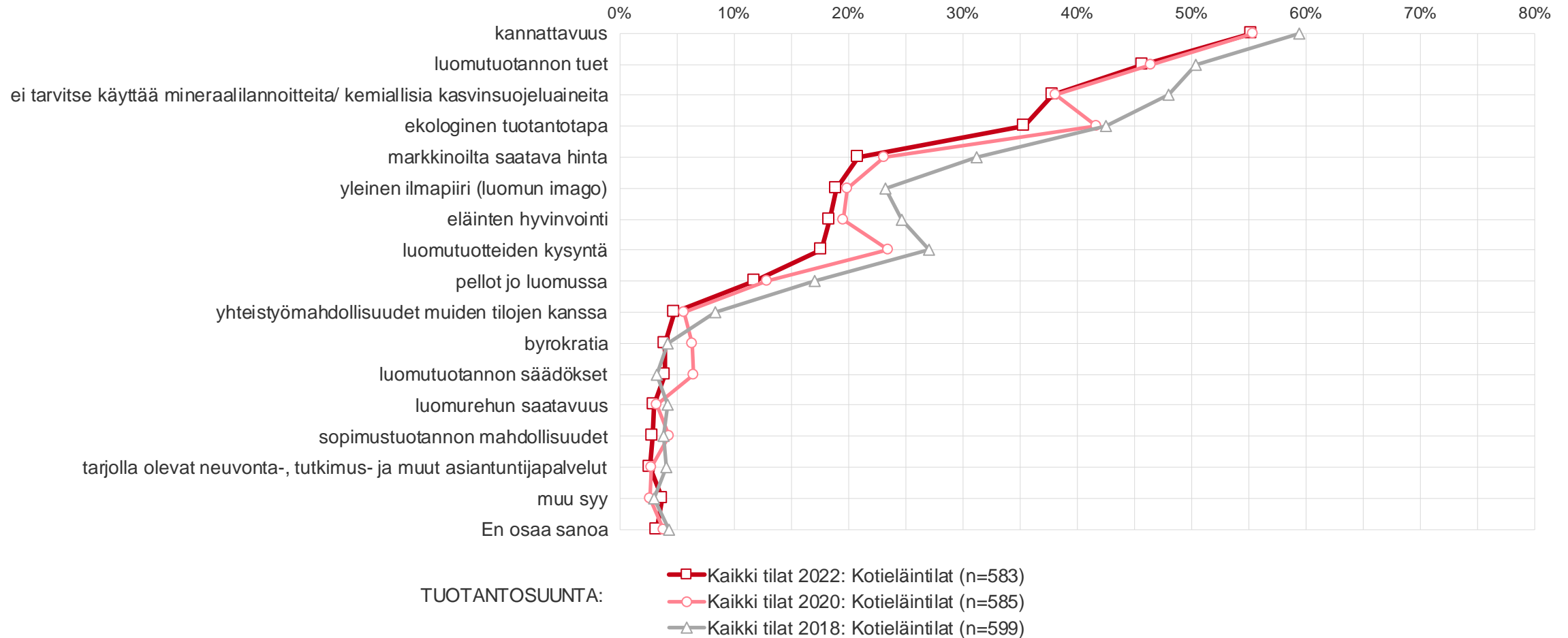
VILJATILAT:

■ KAIKKI 2022 (n=1301) ▲ < 20 ha (n=77) ■ 20-49 ha (n=151) ● 50-99 ha (n=114) ◆ ≥100 ha (n=97)

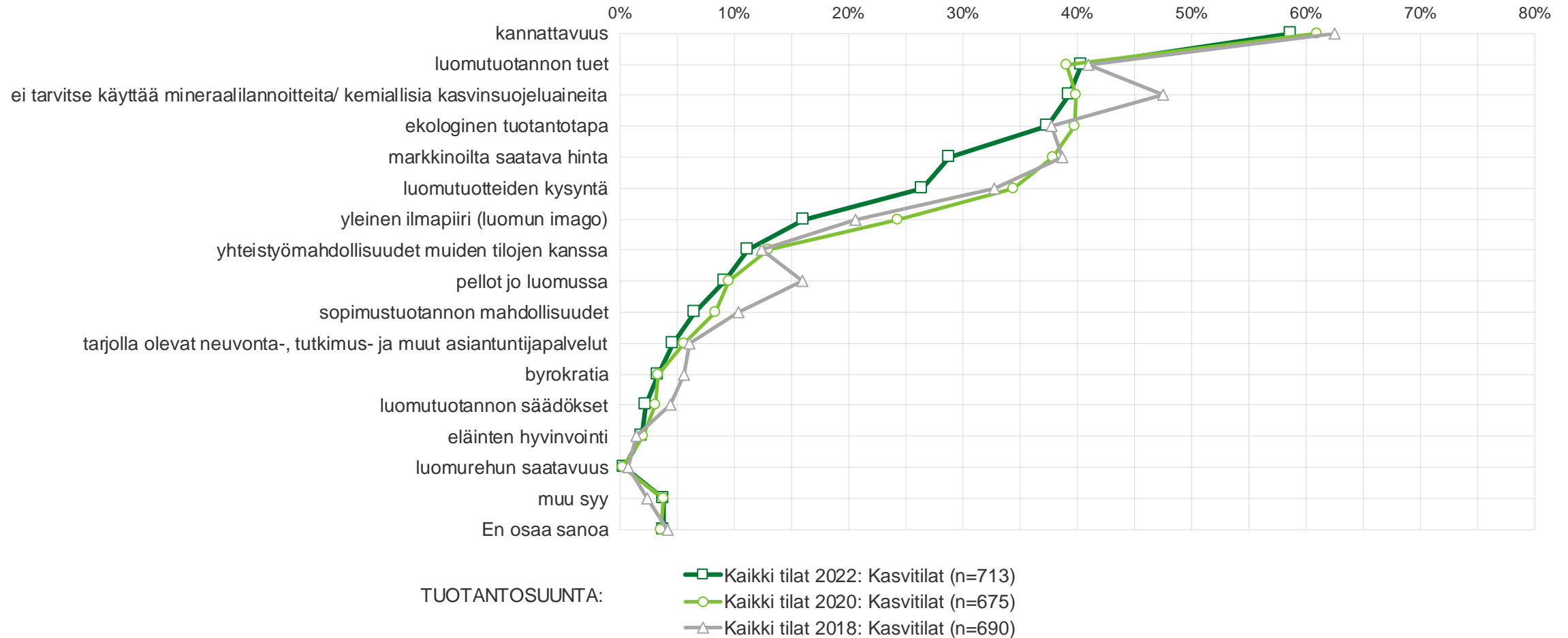
Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät kotieläintiloilla 2018-2022

Mitkä tekijät vaikuttivat/vaikuttavat tilanne siirtymiseen luomutuotantoon?

Luomuun siirtymiseen vaikuttavat tekijät kasvinviljelytiloilla 2018-2022

Mitkä tekijät vaikuttivat/vaikuttavat tilanne siirtymiseen luomutuotantoon?

KANTAR

9

Miksi ei luomua?

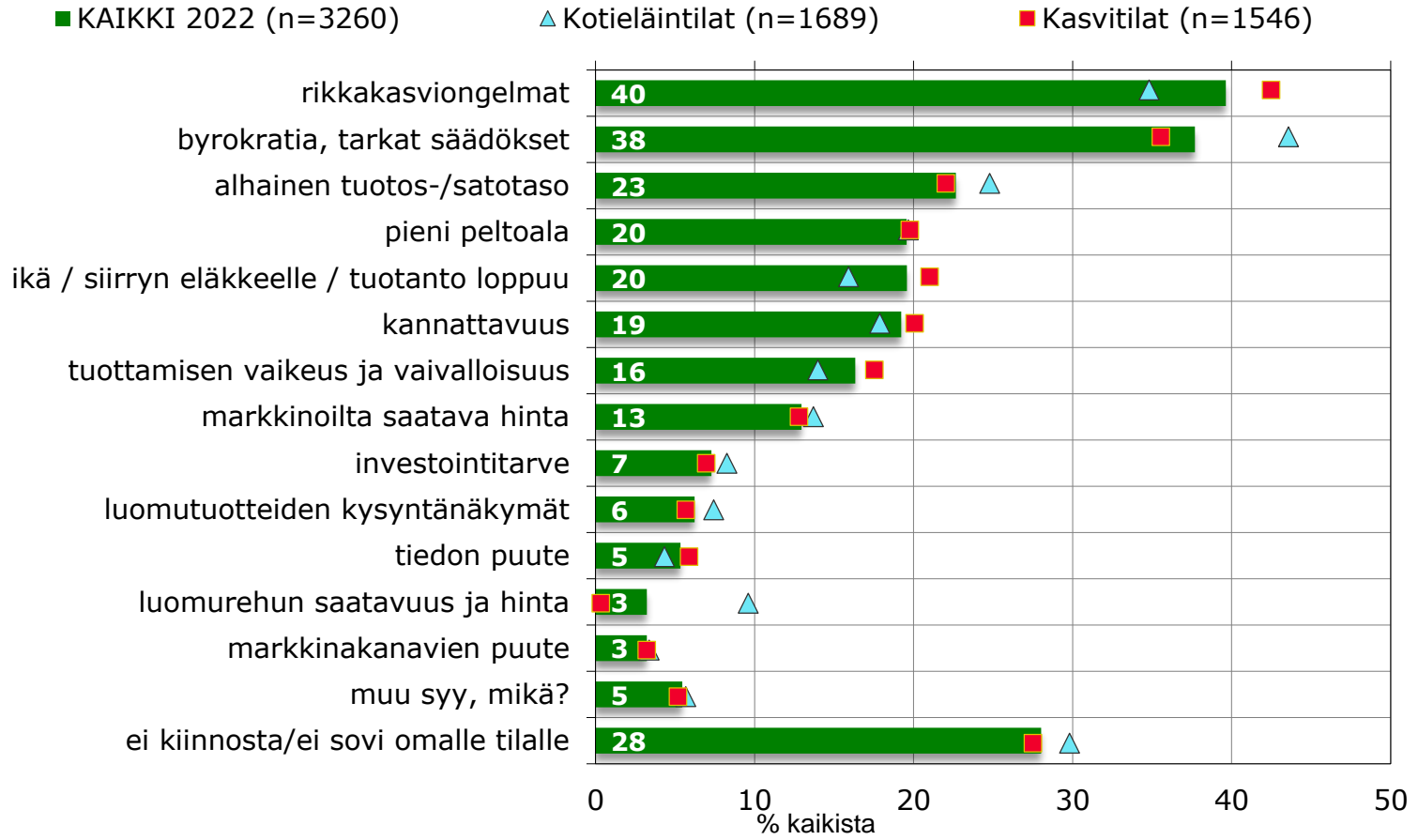

Rikkakasviongelmät luomuun siirtymisen suurin este kasvitiloilla, byrokratia kotieläintiloilla

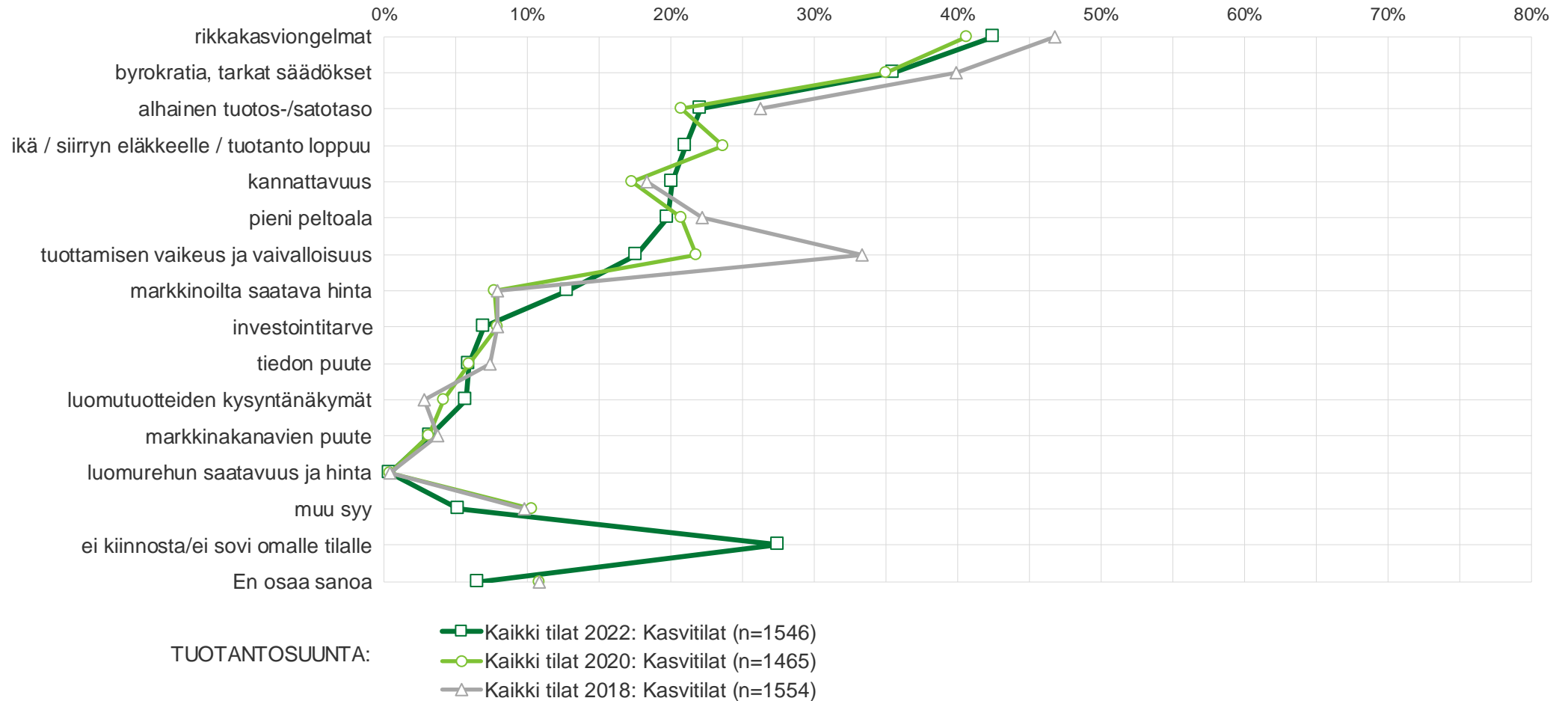
Miksi luomuun siirtyminen ei kiinnosta

TUOTANTOSUUNTA:

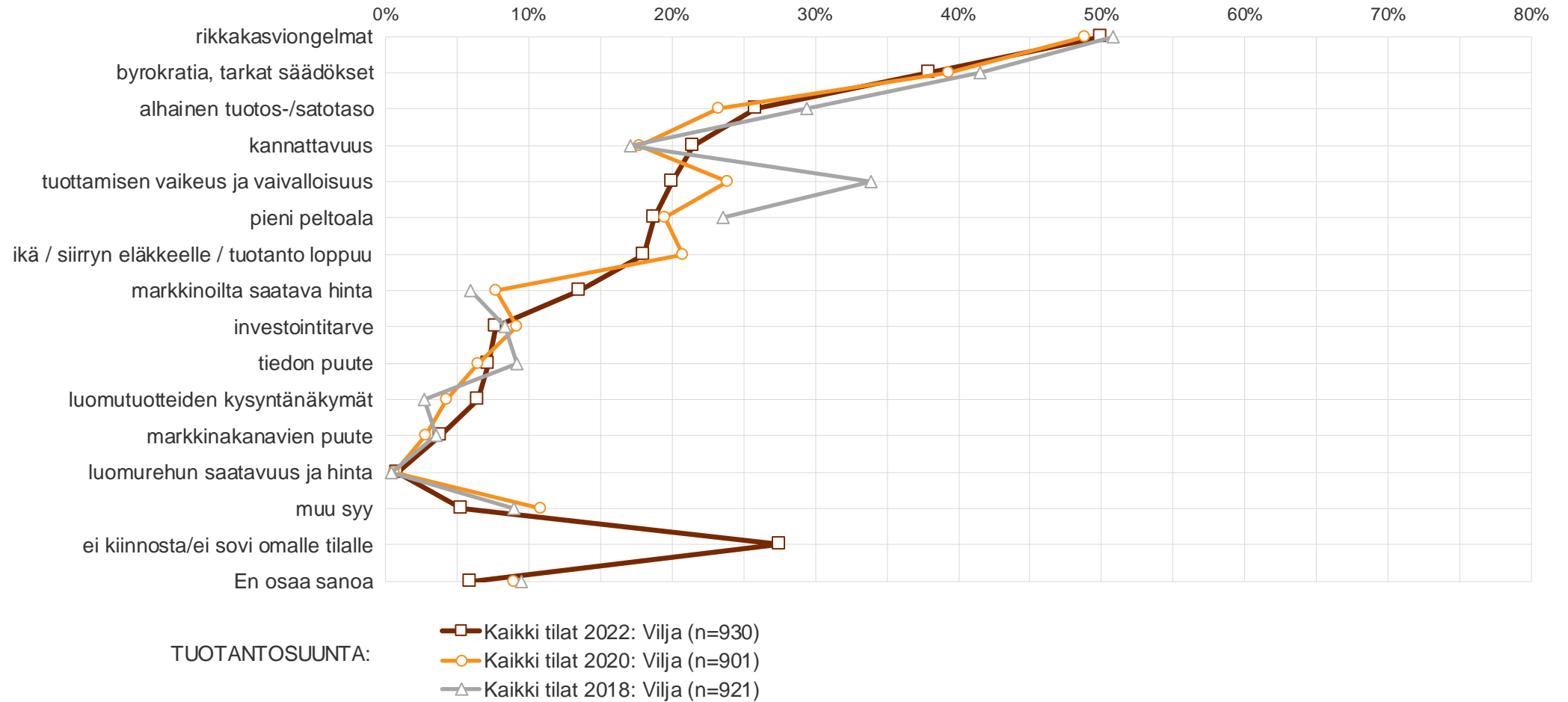
Luomuun siirtymisen esteet kasvitiloilla 2018-2022

Miksi ette ole kiinnostunut siirtymään luomuun?

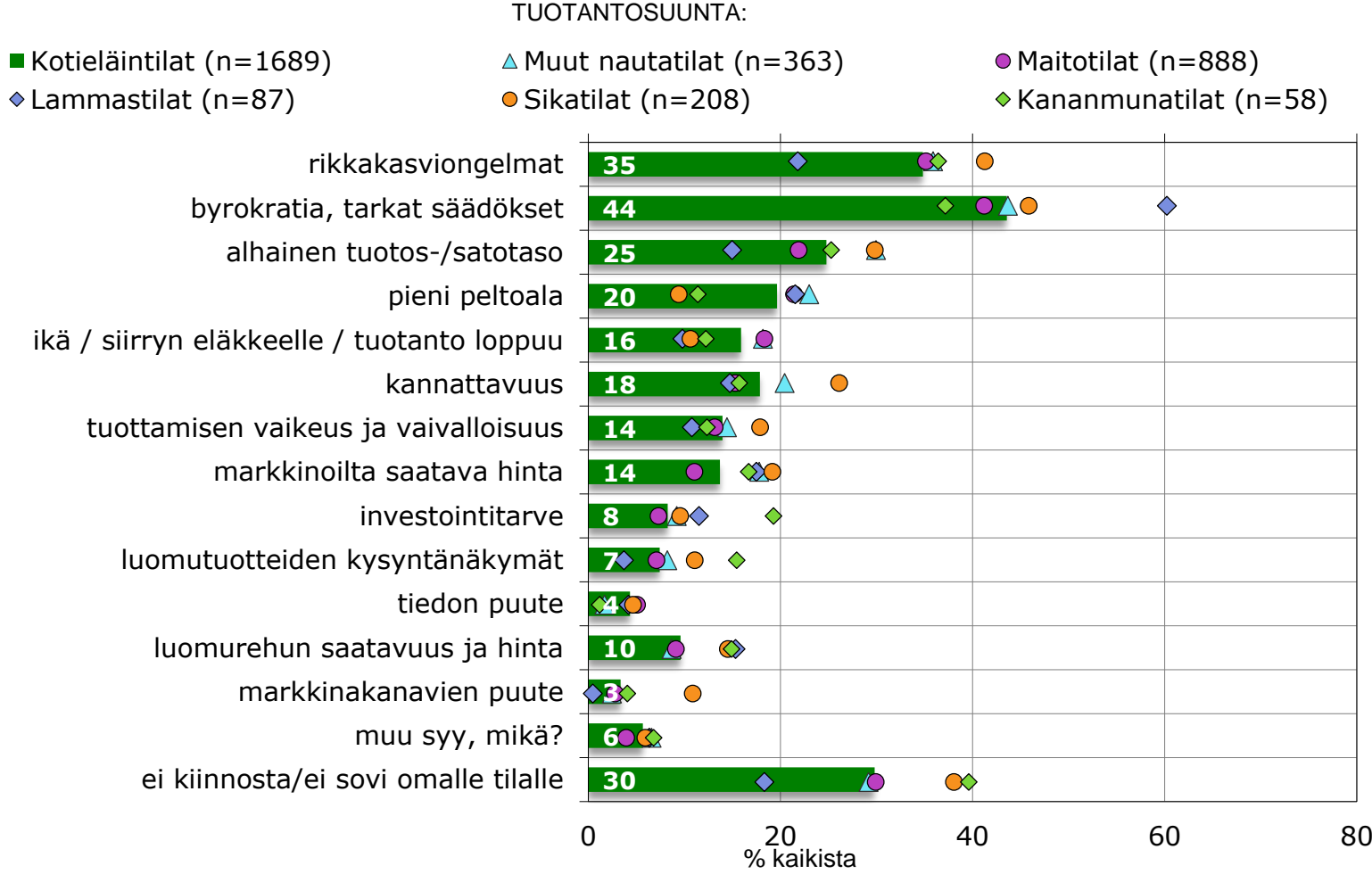
Luomuun siirtymisen esteet viljailoilla 2018-2022

Miksi ette ole kiinnostunut siirtymään luomuun?

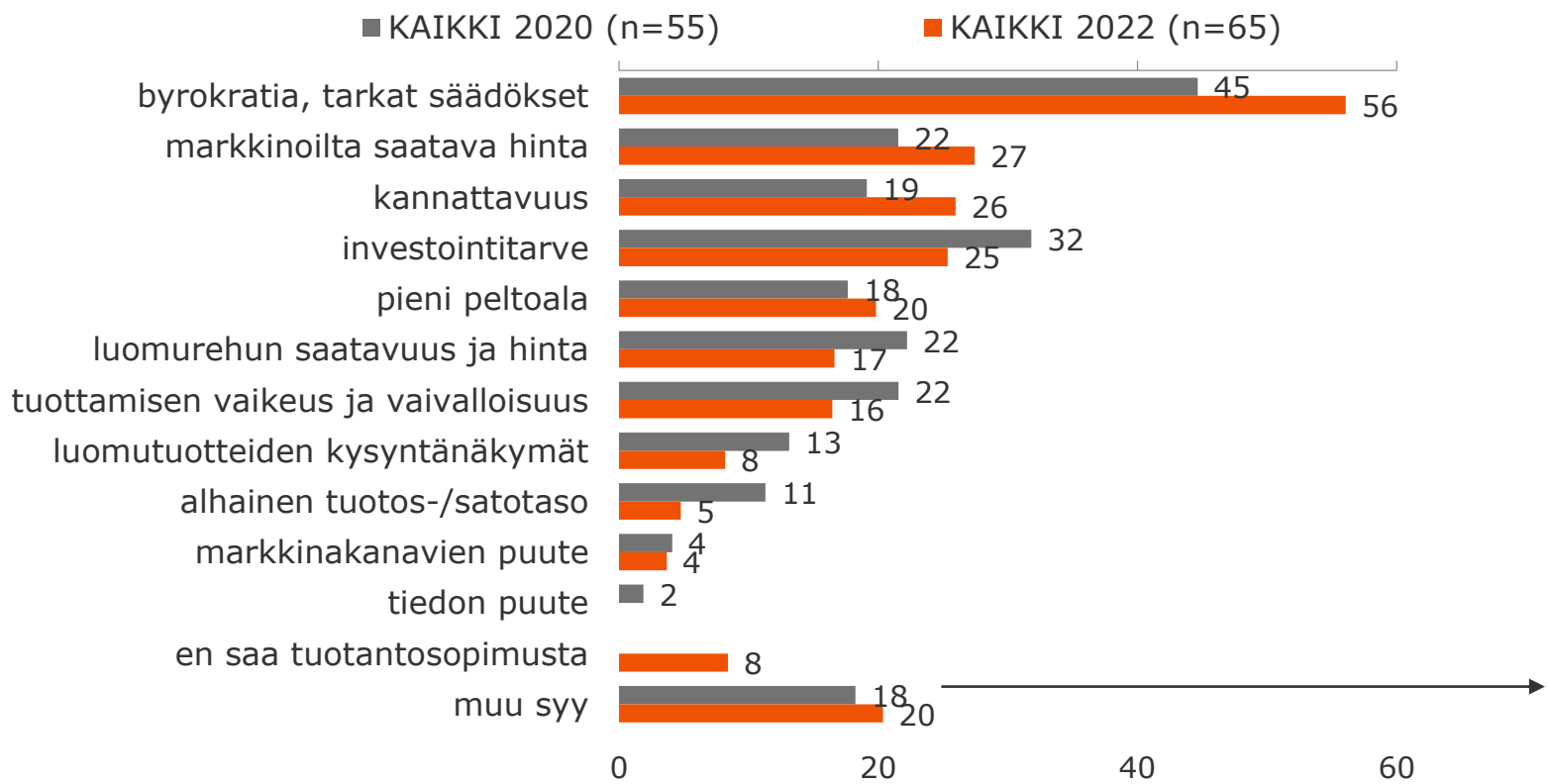
Varsinkin lammastiloilla byrokratia ja säädökset esteenä, sikatiloilla esteitä muita tuotantosuuntia enemmän

Miksi luomuun siirtyminen ei kiinnosta

Byrokratia, investointitarve ja luomurehun saatavuus/hinta suurimmat esteet siirtää kotieläintuotanto luomuun tiloilla, joilla kasvinviljely on jo luomussa

Jos kasvintuotanto luomussa, miksi ei kiinnosta siirtää kotieläintuotantoa luomuun? (%)

- Muu syy**
- ei jaksa painia elukoiden kanssa enää
  - Ei luomumaidonkeräilyä ja lypsylehmien laidunnus mahdotonta
  - Ei tuotantoa
  - ikä
  - Kotieläin tuotannon lopetus
  - kotieläintuotanto lopetaan
  - Liian vähän eläimiä ja monta eri lajia, ei ole tarvetta koska tuotanto muutenkin jo ohi luomun vaatimuksista monelta osin
  - Lopetan eläintuotannon
  - Maidontuotanto lopetetaan
  - Pitää olla tuotantosopimus ja hyväksyty pihattonavetta